

KÜRTSZÓ

„A HETEDIK ANGYAL IS MEGFÚJTA KÜRTJÉT.
HATALMAS SZÓZATOK HANGZOTTAK A MENNYBEN.”

AZ IGE MELLETT

- Miért „ujjongott” Ábrahám?

AZ IDŐK JELEI

- „A végidő” eseményeinek sorrendje

A BIZONYSÁGTÉTELEKBŐL

- Hűség az Istenért végzett munkában

ÉLETEK, HITEK

- Tisza Pál élete és tapasztalatai
- Az Igével való találkozás nem múlik el nyomtalanul. Rövid visszatekintés egy 20. századi Krisztus-követő életére

GYERMEKEKNEK

- „A hangya útja”

Kedves Testvérek, kedves Olvasóink!

Örömünket és hálánkat fejezzük ki azért, hogy folyóiratunknak, a *Kürtszónak* immár a 40. száma jelenhetett meg. Szeretnénk, ha továbbra is küldénétek tapasztalatokat, írásokat a szerkesztőségbe, amelyekkel gazdagítjátok a lap tartalmát.

Mire ez a szám eljut hozzátok, addigra elmúlt ismét egy ősz a maga időjárási szélsőségeivel, amiről Jólé könyvének szavai juthatnak eszünkbe (Jólé 1,10–12). A világban zajló események is az idők jeleinek sürgető voltát mutatják. Ellen G. White szavai, amelyeket az első világháborút megelőző időszakban írt, előrevetítve a végső események bekövetkezését (ami, mint szintén tőle tudjuk, Isten népe állapota miatt hiúsult meg akkor), különösen aktuálisak most:

„Mindenki számára rendkívül nagy jelentőségű időben élünk. Uralkodók és politikusok, bizalmi állásban levő és vezető helyet betöltő emberek, minden társadalmi osztályból való gondolkodó férfiak és nők figyelme a körülöttünk zajló eseményekre irányul. Figyelik a nemzetek egymás közti viszonyát. Észreveszik, hogy milyen feszültség uralkodik minden területen. Ráébrednek arra, hogy valami súlyos és döntő esemény van készülóban, hogy a világ rettenetes válság küszöbén áll.” (Próféták és királyok, 332 o.; idézi: *Az utolsó napok eseményei*, 9. o.)

„A szárazföldi és vízi szerencsétlenségek, a társadalom megrendült állapota, a háborúk vészjelei rémítőek. Óriási méretű közelgő eseményeket vetítenek előre. A gonosz képviselői egyesítik és megszilárdítják erőiket, megerősítik az utolsó nagy válságra. Világunkban hamarosan nagy változások történnek, s a végső események hirtelen következnek be.” (*Bizonyságtételek*, IX. köt.; idézi: uo.)

Jézus intó szavai így szólnak hozzánk: „*Figyeljete, vigyázzatok és imádkozzatok; mert nem tudjátok, mikor jő el az az idő.*” (Mk 13,33)

A szerkesztők

Az Ige mellett

- Miért „ujjongott” Ábrahám? 2

Az idők jelei

- „A végidő” eseményeinek sorrendje 4

A Bizonyságtételeket olvasva

- Hűség az Istenért végzett munkában 7

Életek, hitek

- Tisza Pál élete és tapasztalatai 8
- Az Igével való találkozás nem múlik el nyomtalanul. Rövid visszatekintés egy 20. századi Krisztus-követő életére 13

Gyülekezeti élet

- A keszthelyi gyülekezet felújítása 20

Tábori emlékek

- Ifjúsági tábor Háromhután 22

Evangelizáció

- „Földi javak” asztalunkon. A vácrátóti botanikus kertben 24

Tapasztalatok

- Egy kijózanító és megerősítő álom 25
- Az egészségnél is fontosabb kincs 27
- „Minden félelmemből kimentett engem” (Zsolt 34,5) 29

Gyermekeknek

- „A hangya útja.” (Példabeszédek könyve 6,6–8) 30

MIÉRT „UJJONGOTT” ÁBRAHÁM?

A Károli-fordítású Bibliában így olvasható Jn 8,56 igeverse: „Ábrahám, a ti atyátok örvendezett, hogy meglátja az én napomat, látta is, és örült.” Pontosított fordításban pedig így hangzik Jézusnak ez a kijelentése: „Ábrahám, a ti atyátok, ujjongott, hogy láthatta az én napomat, mert meglátta, és örült.” Látzólag kicsi a két fordítás közt a különbség, mégis jelentős. Az *örvendezettnek* fordított eredeti görög szó *égalliaszato* ugyanis erőteljesebb örvendezést, *ujjongást* fejez ki.

Mire utal Jézusnak ez a kijelentése? Jézus földi szolgálata végső céljának, „*az ő nagy napjának*”, helyettes áldozatának a beteljesítését tekintette. Tanúskodik erről alábbi kijelentése is: „...*ezért az óráért jöttem e világra.*” (Jn 12,27 pontosított fordításban; vö. 24. v.) Mikor látta Ábrahám Krisztusnak ezt a „*nagy napját*” úgy, hogy *ujjongást* váltott ki belőle?

Kétségtelenül Izsák megáldozásának a parancsára, valamint ennek a megrendítő történetnek a végére utalt kijelentésével Jézus. Ellen G. White írja: „Mivel Ábrahám Isten ígéreteibe vetett hite nem volt teljes, Sátán megvádolta őt az angyalok és Isten előtt, hogy nem tett eleget a szövetség feltételeinek, tehát annak áldásaira is érdemtelen. Isten az egész menny színe előtt igazolni akarta szolgálja hűségét..., és még teljesebben fel akarta tárni a megváltás tervét.

Amikor Izsák kérdésére: »hol van az égőáldozatra való bárány?«, Ábrahám így válaszolt: »Isten majd gondoskodik az égőáldozatra való bárányról«, és amikor az apa kezét megállította az angyal, amint éppen megölni készült fiát, Izsák helyett pedig a kost áldozta meg, amiről Isten gondoskodott, akkor megvilágosodott neki a megváltás titka, és még az angyalok is jobban megértették azt a csodálatos tervet, amelyről Isten gondoskodott, hogy az embert üdvözíthesse. (1Pt 1,12)” (*Pátriárkák és próféták, A hitpróba c. fejezetből.*)

Isten eljárásaiban csodálatos egységbe forr az igazság és a kegyelem! Elképzelhetetlenül kemény hitpróba várt Ábrahámra korábbi hitbéli kudarcai, hiányos hite miatt. (Felesége félelemből való letagadása, ami Isten közbelépése híján tragédiát okozott volna, Hágár feleségül vétele, még ha Sára biztatására történt is, viszont Isten ígérete ellenében.) Az igazság kívánalma volt, hogy Ábrahám alávettesék a kemény hitpróbának. Ugyanakkor az isteni kegyelem olyan kinyilatkoztatásban részesítette őt, hogy egyedülálló módon érthette meg – a maga atyai gyötrelmei nyomán (amit átélt a három nap alatt, amíg a Mórija hegyéig el nem érkeztek) –, hogy mit jelent a ma-

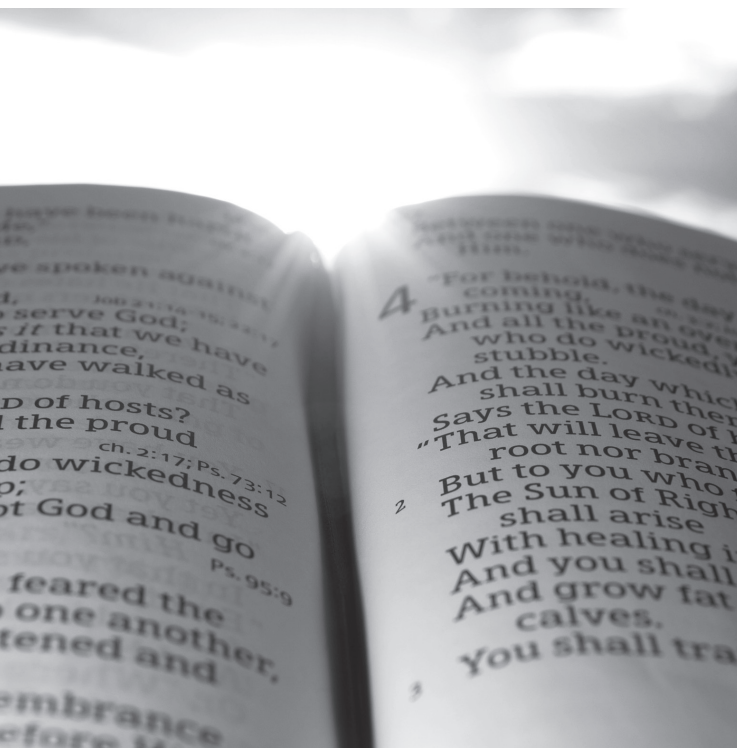
ga valóságában ez a nagy ige, amit a Biblia szívének is szoktunk nevezni: „Úgy szerette Isten e világot, hogy az ő egyszülött Fiát adta érte...” (Jn 3,16) A Szentlélek bizonyára rendkívüli világosságot gyújtott elméjében, amikor a bozótban megakadt kost áldozta meg fia helyett, amelyről Isten gondoskodott. **Ezért nemcsak örült, hanem ujjongott lelkében, mert olyan kinyilatkoztatást nyert Isten megváltási tervéről, az Isten szeretete által megvalósuló helyettes áldozatról, mint egyetlen halandó sem rajta kívül.**

V. Zs.

Az előző oldalon: Ábrahám áldozata. Rembrandt 1655-ben készült rézkarca. Lent: Ferenczy Károly: Ábrahám áldozata, 1901, olajfestmény

„A VÉGIDŐ” ESEMÉNYEINEK SORRENDJE

A KÖZVETLEN ELŐZMÉNYEK

- 1) A „végidő” közeledtét jelző természeti jelek:
 - 1755 – A lisszaboni földrengés.
 - 1780 – „Sötét nap”.
 - 1833 – Csillaghullás.(Ezek még nagyobb mértékben ismétlődnek közvetlenül a második advent előtt: Jóel 2,31; Mt 24,29–30; Jel 6,12–13.)
- 2) „A végidő” elérkeztét jelző profetikus időmeghatározások – *Ez 4,6 kulcsa szerint számítandóak.*
 - 1798 – az 1260 esztendőszak vége. (Dn 12,6–7; emellett még hat helyen az Ószövetségben és az Újszövetségben.)
 - 1840. augusztus 11. – A 391 év és 15 napos időszak vége (Jel 9,5.15).

Bevezetés

Lapunk mostani számában nem az elmúlt negyedév idők jelei szempontjából figyelemre méltó eseményeiről adunk összesítő áttekintést. Ehelyett azt az igei „térképet” közöljük, amihez képest figyelemmel kell kísérnünk és értékelnünk kell az idők jeleit. Lapunk előző számában óvtuk olvasóinkat attól, hogy az igei kijelentésektől elkülönítve értelmezzük a körülöttünk zajló eseményeket, mert az félrevezető lehet.

Az alábbi összeállítás az ez év augusztusában tartott adventtáborra készült, gyülekezeti tagok kifejezett kérésére, akkor szóbeli magyarázattal kiegészítve. Kérjük minden olvasónkat, hogy vegye a fáradságot ahhoz, hogy minden megjelölt bibliai ígét kikeres és átgondol. Így lesz igazán hasznos ez az áttekintés. Segítségével beépülhet a gondolatainkba egy világos összkép a végső események sorrendjéről és ezek összefüggéséről. Már ott, a táborban elhangzott a javaslat, hogy a Kürtzso következő számában tegyük közzé ezt az anyagot. Ennek a kérésnek teszünk most eleget.

- 1844 – A 2300 esztendőszak vége (Dn 8,14.17.19.26; 12,4; Jel 10,5–7).
- 3) A második advent közelségét hirdető „kürtzengetés”, a Miller-mozgalom:
 - Előkép: 3Móz 23,23–24.
 - A mozgalom kezdete 1831, kiterjedése 1836-tól, csúcspontja 1840–1844.
 - Képies ábrázolása: Jel 10,9–10.

A VÉGIDŐ ESEMÉNYEI

- 1) *A mennyben* a 2300 év lejártától kezdődően (Dn 8,14) a végső egyetemes ítélet első szakasza, az „Isten háza” feletti vizsgálati ítélet folyik, amely Krisztus főpapi, közbenjáró szolgálata befejezéséig, az elpecsételés műve, illetve a ke-

- gyelemidő lezártáig tart. (1Pt 4,17; Dn 7,9–10; Jel 11,15–19; Mt 22,1–14)
- Azonos a mennyei templom „nagy engesztelési napjával”. Előkép: 3Móz 23,26–32; 3Móz 16,1–19.
- (Az ünnep utolsó mozzanata: 3Móz 16,20–26 már az ezeréves időszakra utalt.)
- 2) *A földön* a Mal 4,4–5, Mt 24,14 és Jel 14,6–12 proféciajának beteljesítésére elhívott mozgalom kezd meg üzenethirdetését, az első időszakban tiszta, hittel teljes mozgalomként, látható mennyei támogatással.
- Törést jelentett a mozgalom történetében az 1888-as minneapolis konferencia, ennek nyomán jött létre az „alfa válság”, amely még a 20. század kezdetén is tartott.
 - A 20. század 50-es éveitől számítható az „ómega válság” kibontakozása, amely napjainkig is tart és mélyül.¹
- 3) *„A vajúdási fájdalmak kezdete”*² A 21. század elejétől, még nyilvánvalóbban e század 20-as éveitől számítva tűntek fel azok a jelenségek, amelyek a „vajúdási fájdalmak kezdetével” azonosíthatóak (Mt 24,6–8).
- 4) Ezzel párhuzamosan a „szelek fékezése, visszatartása” Isten angyalai által az „elpecsételés” művének befejezéséig. (Jel 7,1–3; előkép: Ez 9,1–4)
- 5) *Az egyre nagyobb aggodalmat keltő jelenségek és események siettetnek egy globális átalakulást.* Az egyre növekvő félelem hátterén valósul meg a „fenevad halálos sebének gyógyulása”, majd „a fenevad képmásának” létrehozása a „földből felnövő” hatalom lakosai részéről, és a „tíz király” meghódolása a „fenevad” előtt. (Jel 13,3, 13–14; 17,12–13)

1 A mozgalom hanyatlását és mélypontra jutását előre kijelentő profécia: Mt 24,45–51; 25,1–13; Jel 3,14–22.

2 A Mt 24,8-ban szereplő „sok nyomorúság kezdete” kifejezés pontosított fordítása.

- 6) Az összeomlástól való félelem, a kilátástalanság és tanácstalanság eredményezi azt, hogy a jelképes „Babilon” hitetése eredményes lesz, „varázsgyógyszerébe”³ vetik reménységüket az emberek. Így Babilon – a vele szövetkező világi hatalmak segítségével – befolyása csúcsára jut. (Mt 24,11; Jel 14,8; 17,1–5; 18,1–3.7/b.23/b)
- 7) *Előtérbe kerül a fenevad bélyege „felvételének” szorgalmazása, majd végül kényszerítése, a lelkiismereti szabadság eltiprásával.* (Jel 13,15–17)
- 8) *Mindezen események hatására lelki megújulásnak, ébredésnek kell kibontakoznia az adventmozgalom hívő „maradék” körében, „a hangos kiáltás” kezdeteként.* Bátrabban, buzgóbban kezdik képviselni a rájuk bízott üzenetet. Ez teszi láthatóvá a rostálás folyamatát, végül elválik egymástól „az okos és a balga szüzek” csoportja. Az utóbbiak korábbi testvéreik ellenségeivé válnak. *A külvilág részéről pedig mindinkább erősödik az ellenszenv s a gyűlölet azzal a kisebbséggel szemben, akik elutasítják „Babilon borát”.* (Mt 25, 6–7; Ésa 60,1–2; Mt 24,9–13; Lk 21,12–19; Dn 12,10–12)
- 9) *A késői eső kiárasztása a hívő maradékra, ennek nyomán Krisztus „igazi juhainak” összegyülekezése, csatlakozása az Isten beszédéhez ragaszkodókhoz, és ezáltal az elpecsételés munkájának bevégzése.* A „felüdülés ideje” ez a „nyomorúságos idő” beállta előtt. (Jóel 2,28–32; Hós 6,3; 10,12; Jel 18,4–5; Jel 7,4–9; vö. 14,1–5; Ésa 60,22; Ésa 2,2–3; 49,17–22; Csel 3,19–21)
- 10) *Krisztus befejezi közbenjárását a mennyben, és ezzel lezárul az utolsó nemzedék kegyelemideje, vagyis „bezáratik az ajtó”.* (Jel 15,8; 22,11–12; Lk 13,25)
- 11) *Ennek következménye lesz a „szelek elengedése”, ami létrehozza a „nyomorúságos időt”. „A hét*

3 A Jel 18,23-ban szereplő „bűvölési” pontosított fordítása.

utolsó csapás kitöltésével” azonosítható ez a megrendítő időszak, amelyet az elpecsételvek is rendkívüli nehézségek közepette, de isteni oltalom alatt élnek át, illetve élnek túl. (Mt 24,21–22; Jel 16. fej., 2Móz 9,25–26; 10,21–23; 11,4–7; vö. Jel 8,3–5. – Előkép: Ez 9,5–6; Ésa 4,4–5; Mal 3,17–18; vö. Zsolt 91,1–12; Hab 3,16–19; Jel 3,10)

- 12) *A „nyomorúságos idő” legsúlyosabb, utolsó szakasza, a 6–7. csapás. Az Isten népe megsemmisítésére irányuló „harmageddoni¹ csata” a 6. csapás közvetlen előzményeként bontakozik ki. Az elpecsételvek „Jákob éjszakájaként” élik át. Isten szabadító közbelépése vet véget ennek az elképzelhetetlenül megpróbáló időszaknak. Isteni hatalommal való beavatkozása Babilon összeomlását idézi elő a 7. csapás idején. (Jel 16,12–21; Hab 3,11–12; Jer 30,6–7; Zak 14,12–13; Hab 3,12–14; Jel 18,9–10. 20–21.23/b)*
- 13) *Részleges feltámadás Jézus dicsőségben való megjelenésének a közvetlen előzményeként. (Dn 12,1–3; Jel 1,7; vö. Mk 14,60–62)*
- 14) *Jézus megjelenése az ég felhőiben „hatalommal és dicsőséggel”, mennyei seregek kíséretében. Ellenégei meghalnak megjelenése dicsőségétől. (Mt 24,29–31; Hab 3,3–6.11–13; Jel 6,12–17; Jel 19,11–16; 2Thess 2,8; Mt 25,31)*
- 15) *Ezzel egyidejűleg megtörténik „az első feltámadás” és az élő igazak „elváltozása”. (1Thess 4,16; 1Kor 15,23.42–44.50–57; Jel 20,6; Fil 3,20–21)*
- 16) *A feltámadott és elváltozott megváltottak mennybe ragadtatása. (1Thess 4,16–17; vö. Jn 14,1–3)*
- 17) *A Bárány „menyegzői vacsorája” Atyja házában, a mennyben. (Jel 19,6–9; vö. Mt 26,29)*

ZÁRÓ ESEMÉNYEK, AZ EZERESZTENDŐS ÍTÉLET ÉS A FÖLD ÚJJÁTEREMTÉSE, ÖRÖKSÉGÜL ADÁSA A MEGVÁLTOTTAKNAK

- 1) *Sátán fogsága a kietlen, puszta földön az ezer év folyamán. Előkép: 3Móz 16,7–8.20–24; Jel. 20.1–3; vö. Ésa 24,21–22.*
- 2) *A megváltottak részvétele a végső, egyetemes ítélet második szakaszában, amely Sátán és a démonai, valamint a megváltást elutasítók felett folyik. A jó és gonosz hosszú küzdelmének áttekintése és kiértékelése ezzel együtt. (Jel 20,4; 1Kor 6,1–3; 1Kor 4,5; 1Kor 3,11–15; Jel 15,3–4)*
- 3) *Az ezer év végén a mennyei Jeruzsálem Krisztussal és a megváltottakkal a földre száll, a számára előkészített helyre. (Jel 21,2; Zak 14,4–5)*
- 4) *Ezzel egyidejűleg bekövetkezik a második feltámadás, és sor kerül „Góg és Magóg” felvonulására a mennyei Jeruzsálem ellen. (Jel 20,5–9)*
- 5) *A kárhozottaknak meg kell jelenniük Isten ítélőszéke előtt, hogy szembesüljenek tetteikkel és az ebből következő ítélethirdetéssel. (Jel 20,11–13)*
- 6) *A „második halál” ítéletének végrehajtása a kárhozottakon, valamint Sátán és démonai bűnhődése, megsemmisítése. (Jel 20,14–15; Mal 4,1; Ez 28,18–19; 2Pt 2,4; 3,10; Ésa 34,8–13; Zsolt 37,20; 28.34–36)*
- 7) *A Föld újjáteremtése és örökségül adása a megváltott embereknek – „Isten és a Bárány királyi székének” az áthelyezése erre az újjáteremtett földre. (Jel 21,1.4–5.7; Mt 25,34; Zsolt 37,9.11.37; Jel 21,3; 22,3–4)*

(Összeállította: Vankó Zsuzsa)

1 Az eredeti szövegben „Harmageddon” szerepel.

Hűség az Istenért végzett munkában

Az Úr felszólítja egész népét, hogy kamatoztassák a nekik adott képességeket. A lehető legmagasabb szintre kell fejlesztenünk szellemi adottságainkat – erősítsük és nemesítsük azokat a lelki igazságokról való elmélkedéssel. Ha engedjük, hogy gondolataink többnyire jelentéktelen semmiségekkel és csupán a hétköznapi dolgaival foglalkozzanak, akkor gondolkodásunk törvényszerűen elgyengül, sekélyessé válik, és nélkülözni fogja a lelkierőt.

Olyan idő következik hamarosan, amely próbára teszi a Föld lakóit, s akiknek gyenge a hitük, azok nem állnak helyt a veszedelem napjaiban. Tanulmányozzuk a kinyilatkoztatás komoly igazságait, mert égető szükségünk lesz az Isten Szavában való jártasságra! Biblia-tanulmányozás és a Jézussal ápoltt mindennapi közösség által tisztán és jól meghatározhatóan látjuk majd meg személyes felelősségünket, és erőt kapunk, hogy helytálljunk a megpróbáltatás és kísértés napjaiban. Akiknek az élete láthatatlan kötelékkel fűződik Krisztushoz, azokat Isten hatalma hit által megtartja az üdvösségre.

Többet kell törődnünk Isten dolgaival, és kevesebbet a mulandó ügyekkel. A világot kedvelő hitvalló ugyanolyan jártasságra tehet szert Isten Igéjében – ha erre használja gondolkodását –, mint amilyenel most világi ügyeiben rendelkezik. „*Tudakozzátok az írásokat, mert azt hiszitek, hogy azokban van a ti örök életetek; és ezek azok, amelyek bizonyosságot tesznek rólam.*” (Jn 5,39) A keresztyén kutassa szorgalmasan az írásokat, olvassa el újra és újra az isteni igazságokat. A szándékos tudatlanság veszélybe sodorja a keresztyén életet és jellemet, megvakítja a gondolkodást, megrontja a legnemesebb erőket is, zűrzavart hoz életünkbe. Népünk értse meg Isten titkait! Szükségünk van a kijelentett igazság elveinek megértésére, amely felkészít arra, ami a világra következik, s megelő-

zi, hogy a tanítások bármely fuwallata ide s tova sodorjon...

Mi is a helyzetünk a világban? A várakozás idejét éljük. Mégsem szabad elkülönült vallásossággal töltenünk az időt. A várakozást, a figyelmet és az aktív munkát össze kell kapcsolni. Ne zsúfoljuk tele az életünket a világi életben való sürgés-forgással, túlmunkával és tervezgetéssel, a személyes áhítat és Isten szolgálatának rovására. Miközben hétköznapi ügyeink elvégzésében sem lehetünk lusták, lélekben buzugóknak kell lennünk, az Úrnak szolgálva. Óvnunk kell lelki lámpásunkat, s készen kell tartanunk edényeinkben a kegyelem olaját. Legyünk a lehető legelővigyázatosabbak, hogy elejét vegyük lelkünk beszenyvezésének, nehogy az Úr napja tolvajként lepjen meg minket. Ne gondoljuk, hogy messze még az a nap, mert közel van. Senki ne mondja a szívében vagy a cselekedeteivel: „*Késlelteti az én Uram az Ő eljövételét*” (Mt 24,48), nehogy emiatt a képmutatók és hitetlenek sorsára jusson...

A gyülekezet tagjai tartsák szent kötelezettségüknek, hogy féltve őrizzék Isten ügyének érdekeit. A tagok egyénenként felelősek a gyülekezet zavart és csüggedt állapotáért, mert ez gyalázatot hoz a legszentebb igazságokra, amelyeket valaha is emberre bíztak. Semmi mentségünk nincs arra, hogy ilyen állapotok uralkodnak közöttünk. Jézus utat nyitott mindannyiunk előtt, hogy bölcsességhez, kegyelemhez és erőhöz juthassunk. Ő a példaképünk mindenben, ezért semminek sem szabadna elterelnie gondolatainkat az élet fő céljáról, hogy Krisztus a lelkünkben éljen, meglágyítsa és lecsillapítsa szívünket. Ha majd eljutunk ide, a gyülekezet valamennyi tagjának, az igazság minden hitvallójának krisztusi lesz a jelleme, beszéde, viselkedése.

(*Bizonyágtételek, V. köt.*
– *részletek a hasonló című fejezetből.*)

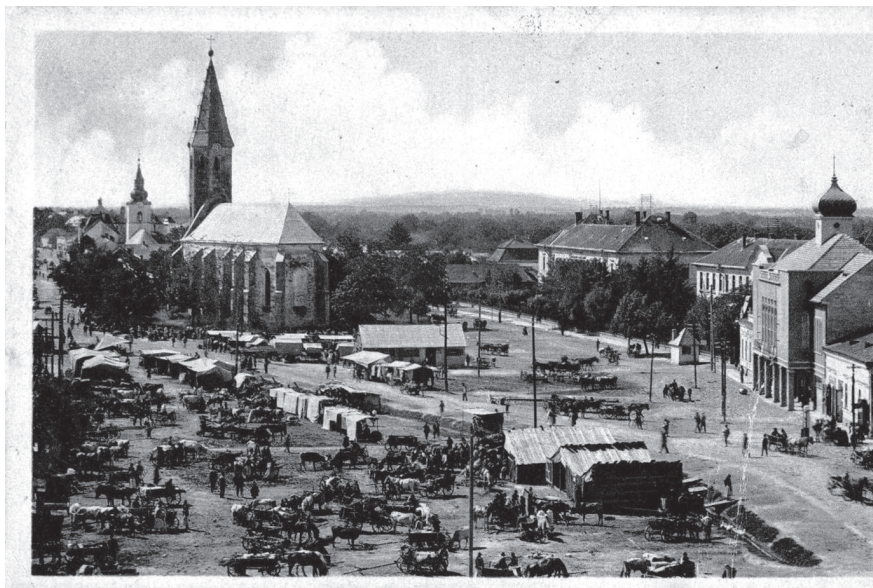
Tisza Pál élete és tapasztalatai

Ha megkérnének rá, hogy mutassak egy olyan idős, élettapasztalatokban gazdag embert, aki születése pillanata óta bátran állta a történelem viharos időszakainak ostromát – a nehéz gyermekkort, a háború és a nélkülözés súlyos megpróbáltatásait –, és ennek ellenére, vagy éppen ezért, mindig a derű, az optimista életszemlélet levegője lengte őt körül, akkor az biztosan Tisza Pál lenne.

A Kárpátalján született „Pali bácsi” lassan betölti a 87. életévét. Kovácsmesterségét már nem gyakorolja, nyugdíjas napjait, éveit szép otthonában, egy kis, kertes családi házban tölti, Dombóváron. Aki közvetlen kapcsolatba kerül vele, maga is tapasztalhatja, hogy jó érzés a közelében tartózkodni is. Egész lényéből árad a békesség, az évtizedek bölcsessége, az önzetlen segítőkészség és az isteni gondviselésbe vetett töretlen hit.

Az élet Kárpátalján

Kárpátalját egyfelől, Petőfi Sándor szavaival élve, a „zordon Kárpátoknak fenyvesekkel vadregényes tája” határolja, másfelől, kisebb részben, a magyar Alföld nyúlik be erre a területre. A vármegyét a Fekete-Tisza és a Fehér-Tisza egy-egy ágának összefolyásából keletkező, bővizű Tisza folyó választja ketté. Nagyszőlős, Pali bácsi szülővárosa, annak idején egy 22 ezer lelket számláló mezőváros volt, és egyben Ugocsa vármegye központjává is szolgált. A város a felette magasodó Fekete-hegy oldalán található szőlőültetvényekről kapta a nevét. A szőlőkultúra szorosan hozzánőtt a városhoz, szinte minden házat hatalmas szőlőluga-

Nagyszőlős régi főtere képeslapon (Klein Béla kiadása), 1929

sok ékesítettek, amelyekre a bőven termő fürtök indái futottak fel, ősszel tele finom, zamatos gyümölcsökkel. A településen a bábaképző és a kovácsműhely mellett működött még egy borkombinát és egy pezsgógyár, sőt egy bankfiók is.

Pali bácsiék családi háza Nagyszőlősön

Kárpátalja mintegy ezer esztendőn keresztül a történelmi Magyarország, majd a trianoni békeszerződés után egy ideig Csehszlovákia, azután a bécsi döntés következtében újra Magyarország része lett. A II. világháborút követő időszakban (1948–1991 között) a Szovjetunió egyik települése volt, jelenleg Ukrajnához tartozik. Ezért nem csodálkozhatunk azon, hogy Pali bácsi, valamint két fiatalabb testvére három különböző ország polgáraként látta meg a napvilágot, pedig közben ki sem tették a lábukat Nagyszőlősről. Ugyanott éltek, csupán a nagyhatalmak rajzolták min-

dig máshová a határvonalat. A szomszédos településen volt olyan család, akinek a háza és annak kertje két különböző ország fennhatósága alá is tartozott. El sem tudjuk képzelni, hogy a gyakori „tulajdonosváltások” az egymástól eltérő nemzetiségű, nyelvű, kultúrájú és vallású emberek egymás mellett élését mennyire nehéz kihívások elé állították. Éltek itt magyarok, ruszinok, németek, zsidók, ukránok, oroszok, románok, római és görögkatolikusok, az ortodox egyház tagjai, reformátusok, evangélikusok, izraeliták egyaránt. Volt még a településen egy kis adventista imaház is, a gyülekezet tagjaihoz a város lakói gyanakvással viszonyultak.

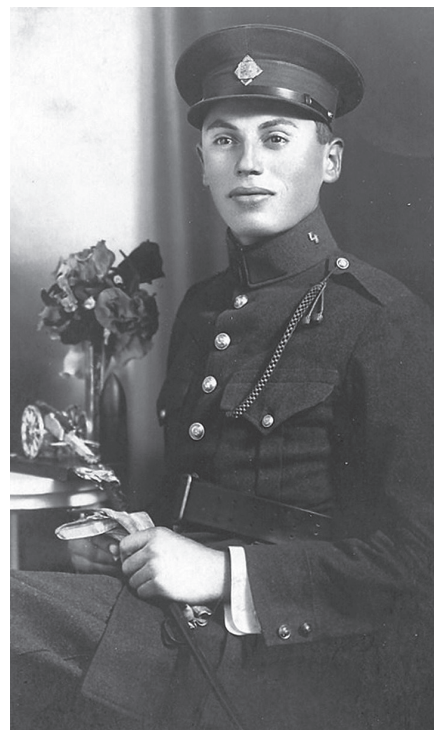
A családi háttér

Pali bácsi *édesapja, Tisza László* a férfifodrász mesterséget gyakorolta, emellett gazdálkodott is. Sajnos 1945-ben, 36 éves korában, tragikus körülmények között meghalt. A Tisza család tagjai a katolikus vallásba születtek bele, de a katolikus hitet csupán Pali bácsi édesapja és nagynénje gyakorolta. A misékre, ünnepi alkalmakra az akkor kisgyermek Pált is mindig magukkal vitték. Kötelező volt neki hittanoktatásra is járni, majd áldozni és bérmálkozni a szigorú szülői akarat alapján. *Nagyapja, Tisza Pál* a bodnár-mesterség mellett a város tűzoltóparancsnoka is volt. *Édesanyja, Zauner Anna* varrónő volt, Zauner Ágoston, édesanyjának édesapja csendőr. Ebbe a családba született *Tisza Pál* 1937. november 6-án Nagyszőlősen. A város akkoriban *Csehszlovákiához tartozott*. Nemsokára kirobbant a II. világháború, Nagyszőlősen azonban az élet a maga medrében folyt tovább. Az akkor hároméves Palika kistestvére, *Tisza Margit*, akit Grétinek becéztek, 1940-ben született. Ő *magyar állampolgárként* lát-

ta meg a napvilágot. A háború végéhez közeledve, 1944 novemberében a *Szolyva* nevű település határában, a Munkácsi járásban szovjet gyűjtőtáborba létesítettek. Pali bácsi édesapját, Tisza Lászlót is ide vitték sokadmagával. A háború okozta romok eltakarítására, illetve az újjáépítésre rendelték őket.

A táborban rengeteg ember pusztult el a kegyetlen bánásmód, az éhezés és a különösen kemény téli időjárás következtében. Több tízezer áldozat nyugszik jeltelen tömegsírban a település határában, ahol később egy emlékparkot is kialakítottak. A szolyvai táborban furcsa dolgok történtek, sokan nagyon hasonló tünetekben megbetegedtek, és rövidesen meg is haltak. Az a szóbeszéd járta, hogy mérget kevertek a táborlakók ételébe. Tisza Lászlóra nem ez a halál várt, de ő is nagyon beteg lett. Ilyen állapotban hasznát nem vehették, ezért télvíz idején egyszerűen kitétték az utcára, hogy ott haljon meg. Irgalmas emberek üzentek a feleségének, aki 1944 decemberében el-

Balra: Pali bácsi édesanyja, Zauner Anna és két húga 1958-ban; jobbra: Tisza László, az édesapja, egyenruhában

jött érte, és lovasfogaton hazavitte. Az egészsége azonban otthonában sem jött már rendbe. 1945 januárjában meghalt, mindössze 36 évesen, ahogyan előzőleg is említettük.

Az édesapjuk halála utáni napon a „felszabadítók” a hétéves kislányt, Palit és ötéves húgát korra reggel pizsamában kidobták a házból a nagy hóba. A szomszéd bácsitól és feleségétől kaptak meleg ruhákat, hogy eljussanak a kicsit távolabb lakó Tisza nagymamához.

Édesanyjuk ekkor már egy hónapja nem volt otthon, elvitték málenkij robotra, kényszermunkára. Majdnem egy egész évig dolgozott ott rendkívül mostoha körülmények között. A nehéz munka kikezdte az egészségét, nagyon megbetegedett, így hazaengedték. Otthon sokáig tartott a felépülése, és ő még jól járt, mert nem volt jellemző, hogy a betegeket hazaengedjék. Hazatérése után az egyik rokontól kaptak egy picike ideiglenes szükséglakást, ami egy kis szobáskából és egy konyhából állt, ott húzták meg magukat.

A kényszerhelyzet úgy hozta, hogy a kislánynak beteg édesanyja mellett és helyette ki kellett vennie a részét a házimunkákból, meg kellett tanulnia főzni is. Élete aztán úgy alakult, hogy ezt a házimunkát végül megszerette, 87 évesen is a mai napig gyakorolja. Miután édesanyja felépült, varrónő lévén ruhákat varrt, és azokat elcserélte élelmiszerre. Így élték túl, keserves kenyéren, a nehézségeket.

Édesanyjuk gyógyulását követően egy kovácsmesterhez újra férjhez ment, és **1947-ben megszületett** a legkisebb testvér, **Katalin**. Ő már **a Szovjetunió polgára lett**.

Pali bácsi szülővárosa, Nagyszőlős ezer szállal kötődött a szőlőhöz. Ez egyrészt áldás volt, mert munkát és jövedelemforrást biztosított, másrészt viszont átok, mert a belőle készült alkoholtartalmú italok sok ember és család életét tették tönkre. Így történt ez az ő családjukban is. A nevelőapa nehéz természete, amelyhez italozó életmódja is társult, erősen megkeserítette a család, de főként Pál életét. Gyakran előfordult, hogy a mostohaapa

kizavarta a kisgyermeket a házból, nem számított neki, hogy éjszaka vagy vacogató téli hideg van odakint. Ha a szomszédok észrevették, akkor behívták, hogy ne fájzon meg. Gyötrelmekkel teli évek voltak számára azok!

Iskolás évek

Elemi iskolai tanulmányait rendkívüli körülmények között, 1944-ben kezdte meg, egy katolikus iskolában, ahol apácák tanították. A diákok felszerelése ekkor csupán egy palatáblából és a hozzá tartozó palavesszőből állt. Két hónap múlva az oroszok bezárták a katolikus iskolát, a tanulókat ukrán iskolába küldték. Senkit sem érdekelt, hogy miképpen fognak boldogulni ott az ukrán nyelvet nem beszélő diákok. A következő év pozitív változást hozott, sikerült átkerülnie magyar iskolába. Itt újra kellett kezdenie az első osztályt, és bár magyar nyelven tanulhattak, nem voltak magyar nyelvű tankönyveik.

Pali kishúgával, Katalinnal.
A fotó 1950-ben készült

Édesapja katolikus vallását szigorúan, következetesen gyakorolta. Nem sokkal később a betegeskedő idős papot elvitték Szibériába, fogságba. Pál jó tanulóként fejezte be tanulmányait az általános iskolában, akkoriban ennyire volt lehetősége. Mindig nagyon szeretett olvasni, tudást, ismereteket gyűjteni, ehhez sok könyvet kapott kölcsönbe.

Tizenkét éves korában a katolikus Bibliát is olvasta már. Az általános iskola elvégzése után nevelőapja úgy döntött, hogy most már ideje, hogy ne legyen tovább „ingyenélő”, dolgozzon meg az ételért, a lakhatásért. A nevelőapa kovácmesterként dolgozott, így egyenes út vezetett az ő számára is a kovácsműhelybe, itt tanulta ki a mesterséget.

A háborús időszak további viszontagságai

A város lakóinak mindennapi élete nagyon megnehezedett. Jellemzővé vált az élelmiszerhiány, a boltok előtti sorban állás, az elszabaduló infláció és az időnként elrendelt kijárási tilalom. Az emberek féltek, és a biztonságuk érdekében inkább otthon maradtak. A külvilág hírei is csak nehezen jutottak el hozzájuk, mert leszerelték a villanyórákat és összeszedték a rádiókat, így szinte semmilyen kapcsolatot nem tudtak tartani rokonaikkal, barátaikkal.

Ebben az időben történt, hogy egy alkalommal a házukban egy asszony felkereste őket, és felajánlotta, hogy ingyenesen kaphatnak mosószappant, ha kérésüket írásban is megerősítik. Nagymamája gyanútlanul aláírta, hiszen azokban az időkben szinte minden hiánycikk volt. Mint később kiderült, valójában az Ukrajnához való csatlakozást írták velük alá. Szomorú tény, hogy a 22 ezer lakosú városból csupán 8 ezren maradtak meg. Vagy a háborúba, vagy málenkij robotra kényszerítették őket. Ritkaságszámba ment, ha valaki visszatért, de akkor is lelkiileg megviselt állapotban, háborús sérülésekkel, mentális betegségekkel terhelve.

Tisza Pál és felesége.
A fotó 1961-ben készült

Fiatalkori évek

Tisza Pál **1958-ban** nősült meg, **feleségül vette Pohl Margitot**, akinek az édesapja az ő mostohaapjának volt a testvére. Házasságuk ötven évet, fél évszázadot ölelt fel. Kitartottak egymás mellett, ahogyan megfogadták: jóban-rosszban, egészségben-betegségben.

Két leánygyermekük született, Márta és Anna. Édesapjuk nősülése után saját ház építésébe fogott, családi segítséggel. Mivel városi kovács volt, így a településről sokan segítették őt ebben. Hat év után bezárt a kovácsműhely, és új munkahelyet kellett keresnie, ekkor egy cipőgyárban helyezkedett el lakatosként. Egy nap kilépve a gyár kapuján meglepődve látta, hogy a nevelőapja áll ott, és láthatóan vár valakit. Nem sejtette, hogy az a keményfejű ember, akitől olyan sokat szenvedett, eljött hozzá bocsánatot kérni régi viselkedéséért. Őszinte bűnbánatát azzal bizonyította, hogy segített nevelt fiának háza felépítésében.

Új élet Magyarországon

Márta lányuk 1978-ban férjhez ment egy magyar fiatalemberhez, akivel Ukrajnában találkoztak először. Márta Ungváron járt egyetemre, leendő férje pedig ott, kint dolgozott a Barátság kőolajvezeték építésénél. Megismerkedtek, megszerették egymást, majd házasságkötésük után, 1980-ban, Márta Magyarországra költözött. István nevű fia már itt született meg.

Nehéz szívvel vettek búcsút Mártától, a mielőbbi viszontlátás reményében. Családegysítés céljából beadták áttelepülési kérelmüket, amelyet meglepetésükre pozitívan bíráltak el pár hónapon belül, a szokásos több évi várakozással ellentétben. Az áttelepülésre, teljes életük felszámolására rendkívül szoros határidőt tűztek ki a hatóságok, de családi házukra sikerült gyorsan vevőt találni. Így nyolc év után 1988-ban a Tolna megyei városban, Dombóváron végre újra együtt lehetett az egész család.

Akkoriban még a családban mindenki a katolikus vallást gyakorolta, ezért legelső teendőik között szerepelt, hogy felkeressék a helyi templomot. Eközben Pali bácsi egészségi állapota sokat romlott, egy komoly szívműtéten is átesett, ami után tüdőembóliát kapott. Istennek hála, csodálatos módon életben maradt. Újra nyugdíjas lett, immár Magyarországon, 1992-ben. A család ha-

marosan magyar állampolgárságért folyamodott, az eljárás ugyan kissé hosszúra nyúlt, de sikerrel járt.

Minden egy szórólappal kezdődött

Pali bácsi felesége, Margit néni szokása szerint mindennap kiment az utcai kapuhoz, hogy megnézzze, érkezett-e küldemény a postaládájukba. Így tett azon a bizonyos napon is, amikor postaládájukban egy egyszerű kiviteli szórólapot talált, amelyen a helyi művelődési házba invitálták az embereket, ahol dr. Reisinger János irodalomtörténész tartott bibliai előadást. Örömmel vitte be a házba a meghívót, s mutatta meg férjének és ott-hon élő kisebbik lányának. Kérte őket, hogy kísérjék el őt az előadásra, amire lánya igent mondott, de Pali bácsi katolikus vallására hivatkozva elzárkózott ettől. Margit néni így kettesben ment el a lányával, Annával. Várakozásukban nem csalódtak, lelküket egyből megérintette a Bibliából megismert üzenet. Hazaérve elmesélték Pali bácsinak, hogy mennyire megszólító volt számukra az előadás, és kérték, hogy legközelebb Ő is menjen velük.

Pali bácsi egy darabig kitartott véleménye mellett, később viszont meggondolta magát. Féltette feleségét és lányát, nehogy rossz társaságba keveredjenek. Gondos férjként és szerető apaként nem hagyhatta őket „védelem nélkül”. Elég volt azonban végighallgatnia egy előadást, és be kellett látnia, hogy felesleges volt az aggodalma. Számára is hihetetlen volt, hogy csupán egyetlen alkalom után ennyire gyökeresen meg tudott változni a hozzáállása. Szinte úgy járt, mint Saul a damaszki úton. Ettől kezdve már szívesen ment, alig várta a következő alkalmat, hogy hallhassa a jó hírt, az evangélium üzenetét. Különösen örült annak, hogy az előadások után lehetett kérdéseket is feltenni. A kapott válaszok lassanként minden kételyét, előítéletét eloszlatták.

(Folytatjuk...)

Harmati Gyöngyi

Az Igével való találkozás nem múlik el nyomtalanul

*Rövid visszatekintés
egy 20. századi Krisztus-követő életére*

A fiatal Éberling Nagy Pálma

Egy gyermekeknek szervezett táborom alkalmával, Farnoson figyeltem fel Éberling – magyarosított nevén Nagy – Pálmára, aki *először kezdte el nyomtatni Magyarországon vakok számára a Bibliát*. A teljes Biblia kiadása volt a terve, Braille-írással. Nagyon szép munkát végzett. Odaadása, áldozatkészsége, önzetlen szeretete erősítő erejű még

Így lesz az én beszédem, amely számból kimegy, nem tér hozzám üresen, hanem megcselekszi, amit akarok, és szerencsés lesz ott, ahová küldöttem. (Ésa 55,11)

most is, ennyi idő távlatából is. Megmutatja azt a sok pozitív hatást, amit az élet beszéde tud kifejezni, ha „jó talajba” hull az Ige magva. Isten Igéje vigasztal, megerősít, bátorít, gyógyít, megvilágosít, megjobbít, igazságban nevel, hitre vezet.

Bevezetőként röviden írnék Éberling Nagy Pálma származásáról, életéről, azután arról szólnék, hogyan került kezébe a Biblia, hogyan ismerte meg az élő Istent, végül arról, hogyan ismerte fel azokat a jó cselekedeteket és járt azokban, amiket Isten elkészített számára (Ef 2,10).

Budapesten született, 1874. december 24-én egy német származású kereskedő és egy osztrák származású anya gyermekeként. Nyolcéves korában édesapját, két évre rá pedig édesanyját veszítette el. Tízéves korára tehát teljesen árva maradt, másik három testvérével együtt. Romeiserék, anyai nagyszülei vették magukhoz, akik nagy szeretettel nevelték fel szülei halála után. Mindent megadtak neki, amire lehetőségük volt, kiváló nevelésben részesítették. Nevelőt fogadtak mellé, és az otthon használt magyar és francia nyelv mellett németül és angolul is tanult, zongorázott, emellett szépen énekelt.

Később, 18 éves kora után, nagynénje vette magához. Jó megjelenésű, művelt nő lett belőle. Egy megyebálon ismerkedett meg Matolcsy Miklóssal, aki hónapok múlva közölte Pálmával:

„Vagy maga lesz a feleségem, kedves Pálma, vagy senki.” (Idézet Judit nevű unokája írásából.) A család egyik részről sem támogatta azt, hogy a fiatalok összekerüljenek. Mindenki (Romeiserék és Miklós édesanyja is) felhozta a saját érveit. Ráadásul Pálma katolikus volt, Miklós pedig református.

Közben Pálma megbetegedett. Romeiserék elvitték kikapcsolódni Opatia üdülőhelyére, hogy ott kipihenje magát. Arra azonban nem számítottak, hogy az állomáson Matolcsy Miklós fogja őket várni. Ezek után valahogy kifogytak az érvekből, a fiatalok pedig kitartottak egymás mellett, és 1896. június 1-jén házasságot kötöttek a Kálvin téri református templomban.

Matolcsy Miklós orvos-gyógyszerész tanársegéd volt. Az egyetemhez közel, egy Baross utcai harmadik emeleti lakásba költöztek, ahonnan el tudta látni a teendőit. Szerették egymást. A férj különösen féltette Pálmát, vigyázott rá, de az is nyilvánvalóvá vált, hogy igencsak ki akarja sajátítani magának feleségét, a társasági életük is visszaszorult. A rokonságától is távol tartották Pálmát. Özvegy Matolcsy Károlyné, Miklós édesanyja erőskezű asszony volt. Miklós sok időt töltött vele, és mivel gyakran édesanyját helyezte előtérbe, ez megkeserítette a házasságukat. Az anyós ráadásul gyakran csipkelődött, kisebbitette Pálmát.

Nagyon különböző természetűek voltak: Pálma egy „törékeny virágszál”, érzelemdús, szeretetteljes, művészetet, zenét kedvelő nő volt, anyósa pedig egy erős fizikumú, beszédben kicsit nyers, érzelmeit ki nem mutató, energikus, fáradhatatlan gazdaasszony. Amikor Pálma az anyósánál, Farmoson volt, nehezen találta meg vele a szót. Anyósa a tüdőbajtól tartva (mivel Pálma édesanyja tüdőbajban halt meg, Pálmának pedig leánykori tüdőcsúcshurutja volt, és egy-egy megfázás könnyen a tüdejére ment) a megszületett gyermekeket is elzárta előle, nem szoptathatta, nem puszilgathatta, nem szeretgethette drága gyermekeit.

Pálma ezért úgy látta jónak, hogy inkább Pesten él. Ott minden reggel elment a Bakáts téri templomba. Imádkozott, hogy Isten adjon neki útmutatást, mit rontott el. A hideg templomban megfázott, és ekkor következett a gyilkos gyanúsítás: biztosan azért ment mindennap a templomba, mert beleszeretett a papba. Ekkor azt érezte, hogy Istenét is el akarják venni tőle. Céltalannak látva az életét teljesen magába roskadt. Ezután látogatta meg Vargha Gyuláné Szász Póla, az őket eskető püspök lánya, akivel művészetről, versekről is beszélgethetett. Póla megmutatta istenes verseit is, és miután Pálma elmondta szíve fájdalma, bátorította, hogy az Úr vele van, nem hagyja el, és másnap egy Bibliát hozott neki.

Pálma nagyon szeretett olvasni, a Biblia hamar megnyílt előtte. Lapjairól az élő Isten szólt hozzá, megvigasztalta őt, lelki erőt adott neki. A Biblia igéi életet közvetítettek számára, megerősítették. Póla meghívására a Lónyay u. 9. szám alatt lévő közösségbe is eljárt, amiből később a Bethánia Szövetség lett. Megtalálta lelki békességét. Itt olvasta fel Ésa 43,1–3/a szövegét, ami oly sokat jelentett neki. Az alkalmakon való közös ima megerősítette, közel érezte Istent, megtapasztalta szeretetét. Erőt kapott arra, hogy legyen megértő anyósa irányába is.

Farmoson saját jövedelméből megvette a szomszéd birtokos házát, hatvan hold földdel együtt. 1907-ben református lett. (Nem anyósa miatt, hanem mert itt „nyílt ki” előtte a Biblia). Nemskára megszületett nyolcadik gyermekük, akit anyósához hasonlóan Melanie-nak nevezett el. (A nyolc gyermekből kettő még pici korában meghalt). Melanie születése után hat gyönyörű év következett a család életében. Békességben, örömben éltek. Az Ige és a felé kinyilvánított szeretet anyósa életében sem maradt hatástalan. Pálma lánya, Melanie így emlékszik vissza nagymamájának édesanyjához fűződő későbbi kapcsolata: „Öreg napjaiban azonban minden megváltozott. Szinte nem akarta elengedni maga mellől. A Bibliát magyaráztatta, amiben nem volt olyan

jártas, mint édesanyám. Többször mondta: »Olyan jó veled lenni, hallani a hangodat, így már nem félek a haláltól.«»

Pálma eljárt Biblia-órákra, és gyermekeinek is rendszeresen olvasta az élet igéit. Melanie így emlékszik vissza erre: „Gyermekkorunk emlékei között nagy jelentőséggel bírt a reggeli áhítat. Úgy el nem mehettünk az iskolába, hogy előbb [egy] rövid kis házi áhítatot ne tartottunk volna... Felolvasott egy igét, röviden imádkozott, és együtt elmondtuk a Miatyánkot. Ez így volt minden reggel, és [ami] csodálatos: soha nem emlékszem, hogy az iskolából elkéstünk volna.”

1914-től, az I. világháború kitörése után kezdődött el szolgálata, amit lelkiismeretesen, önzetlenül, fáradhatatlanul végzett. **Sok élő tapasztalatot szerzett Teremtőjével, és az élet jó illata volt mások számára: segítő kéz, vigasztaló, bátorító szó. Krisztushoz, a Világossághoz vezette az embereket.** Férje mint orvos-gyógyszerész professzor a hadsereg gyógyszerellátását szervezte meg. A kórházak megteltek sebesültekkel. Vakok is nagy számban voltak közöttük. Az I. világháború után a korabeli adat szerint legalább 30 000 vak élt Magyarországon, nagyrészt háborús sérültek. Az I. világháborúban alkalmazták a srapnel lövedéket, ami megsebesítette, gyakran megvakította azokat, akiket elérte.

Akik valamikor láttak, és most sötétségbe borult minden körülöttük, nagyon nehezen viselték helyzetüket. Jónéhányan öngyilkosok lettek. Pálma úgy érezte, feladata van közöttük. Leült az ágyuk mellé, beszélgetett velük. Elterelte figyelmüket saját nehéz állapotukról. Erősítette, vigasztalta őket. Póla istenes verseiből is fel-

olvasott, énekelt nekik. Beszélgettek a versekről, Ésa 43,1/b igéjét is gyakran felidézte nekik. Később Bibliáját is magával vitte. Olvasta nekik az élet igéit, többek között Jn 8,12-öt, Mt 11,28-at, Mt 20,34-et. Nagyon sokan igényelték ezt a lelki gondoskodást. Sokan így maradtak életben, és így vetették el maguktól az öngyilkosság gondolatát. Egy vak vőlegényt, Bánó Istvánt, aki mérnöknek tanult a háború kitörése előtt, megismertette menyasszonyával, aki szintén ugyanabban a hónapban vakult meg.

Pálma megtanulta a vakok pontírását, és megtanította azoknak is, akiknek a kezük ép maradt. Szerzett egy vakírógépet, és a Bibliából másolt részeket szétszította azoknak, akik ki tudták tapintani a sorokat. Ezek után közbenjárt értük, sok ember szívét fordította feléjük. Megalakult a Vakok Világossága Társaság, amelynek ő, Matolcsy Miklósné lett az elnöke. A vezető hozzájárulásával hetente tartott Biblia-órákat a Vakok Intézetében. Énekkart is alakított közöttük.

A lelki vigaszon túl munkalehetőséget is igyekezett szerezni a vakoknak. Így történt, hogy

Biblia-óra vak lányokkal

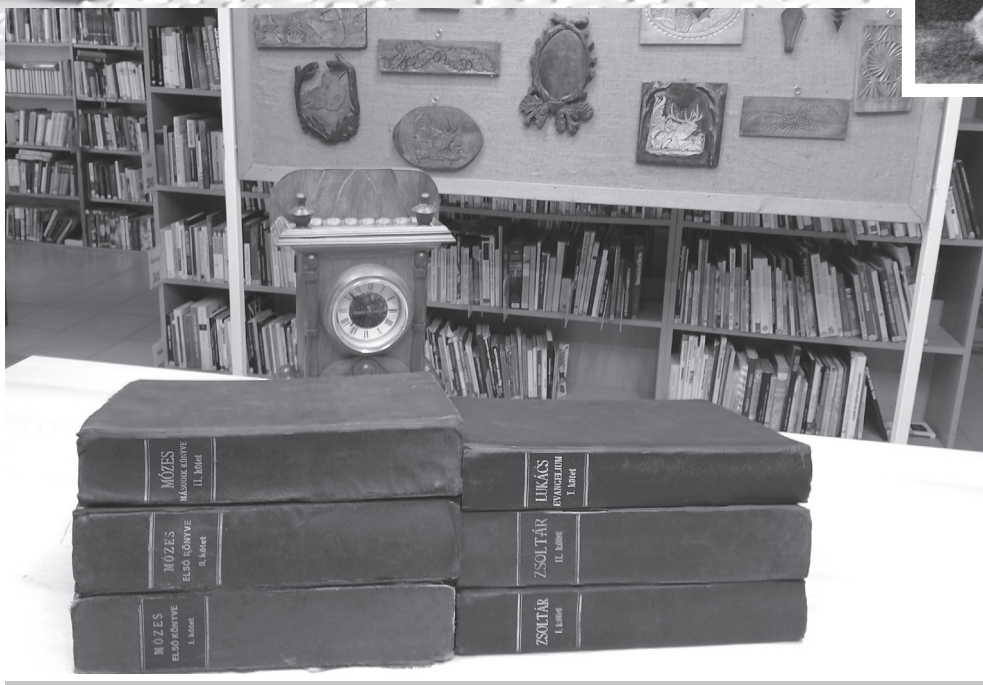
ÉLETEK, HITEK

bátyja, dr. Nagy Árpád segítségével, aki akkor a kultuszminisztérium államtitkára volt, a Vakok Intézetében felállítottak egy műhelyt, ahol a vakok dolgozhattak, keféket köthettek, kosarat fonhattak. Még az illetékesek is felfigyeltek rá, milyen gyönyörű munkát végeznek.

A vak nők még kiszolgáltatottabbak voltak. Ezért férjével egyeztetve, tízesével hozta le a vak lányokat nyaralni Farmosra, és a pontírást is megtanította nekik. Vakoknak és látóknak együtt tartott Farmoson Biblia-órákat. Így a vakok beilleszkedtek a közösségbe, a látók pedig megtanulták őket megérteni és segíteni. Vakírógépe segítségével kb. 80-100 családdal levelezett, postaforgalma olyan nagy méreteket öltött, hogy férje felajánlott egy cselédházat közvetlen postahivatal céljára.

A vakok egyre inkább igényelték a Biblia-olvasást is, ezért a teljes Braille-írású Biblia kiadásán gondolkodott. A Vakok Intézetében szerzett tudomást egy fegyvergyáros és feltaláló, Frommer Lajos által készített vakírásos nyomdagépről. Látta,

Braille-írással készült, bekötött Bibliák

hogy milyen nagy szükség lenne a Biblia Braille-írásban való kiadására, és érdeklődött Frommer Lajostól, mennyiért adná el a gépet. Ő feleségével együtt ragaszkodott a géphez, nem szeretne volna eladni, de Pálma nem adta fel. Beszélt Frommernével, majd a Vakok Intézetének a vezetőjével is, és végül lassan beleegyeztek. Frommer Lajos 40 000 koronát kért a gépért. ***Nem volt meg a teljes az összeg, de hitben ment tovább, és cselekedett.*** A különböző külföldi Biblia-társulatoktól kért anyagi segítséget. A kapcsolattartás szem-

A Burda-ház

pontjából nagy segítség volt, hogy még ifjúkorában elsajátította több nyelv ismeretét.

A Bethánia Szövetségben is elmondta, mire gyűjt. Az asszonyok sorra vették le arany ékszereiket, és odaadták a vak-Biblia kiadásának támogatására. Fiers Elek budapesti lekipásztor is segítségére volt, cikkeket írt a jókedvű adakozók segítségét kérve. Később Fiers Elek kezdeményezésére (aki akkor már titkárként dolgozott) evangélikus püspökök is megnézték a munkát, és adományoztak a célra. A Rm 8,32-ben megfogalmazott Ige is bátorította Pálmát, férje azonban nem tudott mit kezdeni a helyzettel. Tartott tőle, hogy feleségének nem fog sikerülni ez a vállalkozás, és emiatt ő maga is megszégyenül kollegái és rokonsága előtt. Ezért támogatta is, nem is feleségét.

Felajánlotta helyként a Burda-házat, amit Pálma a saját költségén helyrehozott, kialakítva a nyomdához szükséges környezetet. A fehérre meszelt falakra bátorító igék kerültek: „Ne félj; csak higgy...” (Lk 8,50/b) „Közel van az Úr minden Őt hívóhoz... Beteljesíti az őt félőknek kívánságát.” (Zsolt 145,18/a.19/a) Az ajtóval szemben az Ef 5,20 volt olvasható, rövid megfogalmazásban: „Hálát adjatok Istennek mindenekért!” **Isten Igéje élő volt számára, és hite ebből táplálkozott.** Egyik nap aztán a nyomdagép árát is megkapta

két angol hölgytől, a borítékban elhelyezett összeg átváltva 40 000 koronát tett ki. Ám ekkor a férje (akinek időközben meghalt az édesanyja, és összefüggést látott a nyomda, valamint a szőlőtelep lefagyása és az édesanyja halála között) meggondolta magát. Mégsem szerette volna, hogy a Burda-házba kerüljön a nyomda. Szerette a feleségét, de félt, és nem mert áldozatot vállalni.

Pálma nem adta fel: egy falubeli özvegyasszony tisztaszobáját bérelte ki, és ott kezdte el a nagyon időigényes és nehéz munkát. Egy bibliai könyv egy kötetet tett ki, ami 34×25×5 cm méretű volt. Néhány könyv (mint pl. Zsoltárok

könyve, Lukács evangéliuma) csak két kötetben fért el. Egynapi munkával három oldalt tudott kirakni, ami kb. 120 példányban készült el aztán. Ha készen állt egy evangéliumi rész, azt csomagolta, és küldte tovább Bánó Istvánnak, aki szétosztotta azt a vakok között.

Eközben sokat betegeskedett, gyomorbetegsége gyengítette. Előfordult, hogy magas láz terítette le, de ennek ellenére ment dolgozni, és ámultak azon, hogy egészségesen és vidáman jött haza. Körülbelül egy évre rá, hogy a munka beindult, Ravasz László püspök meglátogatta őket. A férje restellte felesége munkakörülményeit, ezért újra felajánlotta a Burda-házat. Pálma másnap már meg is szervezte a költözést, ami szintén nagy tapasztalat volt számára.

Ezt az ígét kapta aznap reggel: „*Mikor vízen mész át, veled vagyok.*” (Ésa 43,2) A költözés napján többször is nagyon nagy eső volt, de amikor a papírokat, az anyagokat, a nyomdát vitték, soha nem esett. Hatszor fordultak az igáskocsival, amíg mindent be nem pakoltak a Burda-házba, de amikor a kocsi úton volt, egyszer sem esett. Pálma lánya a következőt jegyezte le ezzel kapcsolatban: „Mikorra a gépet is leemelték, úgy ömlött az eső, hogy barázdákat vágott a homokba. A munkások levett kalappal álltak, és egymás néma pillan-

tásából valami földöntúli jelenséget véltek, míg az öreg kocsis mintegy magyarázatul odaszólt: »A Szentírást vittük – aztán addig [volt jó idő]«.

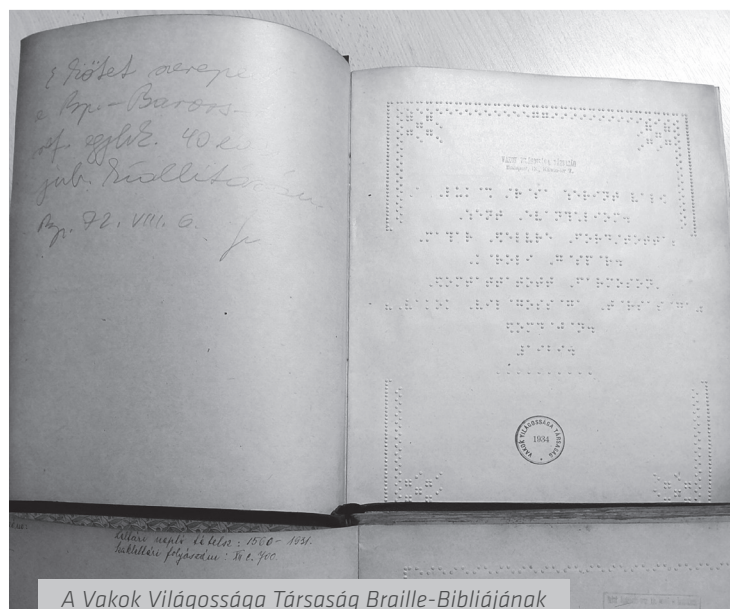
A géphez eleinte lányokat alkalmazott, a saját költségére. Azután férfierőben gondolkodott, mert a gép használata közben nagy súlyt is meg kellett mozgatni. Tapasztalatlan munkásokkal is dolgozott együtt, akiknek a figyelmetlenségéből sajnos többször is történt baleset. Hozzáértőbb segítői is voltak, akikkel jól együtt tudott működni: Szikszai Béni, Miknai Dávid, Tóth István. Utóbbi volt a legnagyobb segítsége, akit haláláig fiaként szeretett.

Rövid időn belül a két raktárhelyiség polcai a mennyezetig megteltek. Ekkor a Pátria Nyomda díjmentesen küldött segítségül két könyvkötőt. Tíz nap alatt 350 könyvet kötöttek be. Ez volt az első nagyobb szállítmány, amit beküldtek a Vakok Intézetébe, ahol mind ingyen szétosztották. Ezt egy újabb nagy szállítás követte.

A Biblia mellett anyagi segítséget is igyekezett adni. Falubeli betegeit is látogatta. Bár több betegsége is volt, szívbaja, érelmeszesedése, gyomorbaja, nem hagyta abba a munkát.

A Németországi Bibliatársulat felajánlotta, hogy kifizeti ezer darab egész Biblia elkészítését. A Londoni Bibliatársulat pedig rövid időn belül küldött 200 példányt, 100 példányt csak külön János evangéliumából, amit a Vakok Intézetének adott. A kis nyomdában is egymás után készültek a könyvek. Az ő postáját külön szamaras kordé vitte a vasúthoz. Az újságcikkek, levelek sokasága miatt egy postai zsák naponta megtelt az ő forgalmával.

1930-ban glaukómája megállította munkájában. Kivették a bal szemét, a másik szemét lekötötték, hogy azt megmentse. Nagyon megpróbáló időszak volt ez számára. Kilenc napig teljes sötétség volt körülötte. Kérésére lánya énekelte neki a „Hinni taníts, Uram, kérni taníts...” és a „Hadd menjek, Istenem, mindig feléd / Fájdalmak útjain, mindig feléd...” kezdetű énekeket. Lánya olvasta fel neki a Bibliából a 139. zsoltárt

A Vakok Világossága Társaság Braille-Bibliájának belső címlapja (1934)

is. A 11. versnél Palma megállította, és kérte: ismétlje meg a 11. és a 12. verset.

A másik szeme végül ép maradt, és bár nagyon megpróbáló időszak volt ez az idő számára, felépülése után folytatta a munkát. Tóth István volt újból a segítsége, aki később adventista prédikátor lett. 1934-ben gyomorbaja legyengítette. Magas lázzal küzdött, de így is folytatta a munkát. „Ti nem tudjátok mit jelent egy vak embernek, mikor a saját kezével olvashat az élet világosságáról, a Krisztusról. Ne tartsatok vissza, ezt nekem be kell fejezmem” – mondta, amikor eltanácsolták a munkától (az idézet Judit nevű unokája írásából való). A tüdőbaja miatt két hónapot töltött tüdőszanatóriumban, s miután hazajött, megint csak folytatta a munkát. Elkészített még 500 kötetet, ebből 250 szállításra várt, ezután végleg abbahagyta a nyomtatást. Abbahagyta a Biblia-órákat is, Budapesten és Farnoson egyaránt. Nagyon szerette volna befejezni a teljes Bibliát, de enyhe agyvérzés érte, a beszédképessége is megsérült. Az agyvérzés lassan felszívódott ugyan, de a fáradtsága fokozódott. Sajnos egy már kialakult rákos megbetegedés is legyengítette. Ezután már nem tudta folytatni munkáját.

Most nem ő, hanem a vakok írtak neki. Rendszeresen levél érkezett, amelyekre már nem tudott válaszolni, nagyon gyenge volt. Bánó Miklós, legked-

Matolcsy Miklósné
(1874–1936)

vesebb vak munkatársa is meglátogatta. Úgy látta, hogy már nem gyógyul meg, és tudatosan készül „az elmenetelre”. Férjének a következőt mondta: „Én elmegyek. Te azonban azt is tudod, hogy nekem életemben, halálomban egyetlen vigasztalásom van, hogy én nem a magamé vagyok, hanem az én Uram Jézusé, akinek akarata nélkül egy hajszál sem eshetik le a fejemről.” (Idézet Judit nevű unokája írásából.) Férje vele volt, és mindent megtett, hogy csillapítsa fájdalmát. Kéz a kézben virrasztották át az utolsó éjszakát.

Életének mottója ez volt: „*Mindenre van erőm a Krisztusban, aki engem megerősít.*” (Fil 4,13)

Ez a törekeny nő az egyik legnagyobb szolgálatot tette, amit lehet: az élet Igéjét tette elérhetővé vak embertársai számára. Szívébe fogadta az Igét, és áldássá vált családja és környezete számára.

Judit nevű unokája így foglalta össze életét: „Teljes életet élt, hat gyermeket felnevelt, hűséges feleség volt, és olyan világban, mikor a nőknek szavazati joguk sem volt, ki mert állni ügye, az Isten ügye mellett.” (Pásztor Jánosné: *Matolcsy Miklósné. A vakok misszionáriusa.* Magánkiadás, Bp., 2001.)

Megléc Mária

KERESZTSÉGEK

Örömmel adjuk hírül, hogy az utóbbi időben többen is szövetséget kötöttek az Úrral. Életükre és munkájukra Isten gazdag áldását kívánjuk!

Zugligetben, szeptember 22-én

Frányó Beatrix (Keszthely)

Király Boglárka (Keszthely)

Térdig Gábor (Keszthely)

Ilcsik Gáborné (Zugliget)

Szimeonov György (Zugliget)

Nemes Lajos Tivadar (Biatorbágy)

Nemes Miklós Attila (Biatorbágy)

Seres Sándor (Kiskőrös)

Seresné Turán Edit (Kiskőrös)

Eleken, október 26-án

Szögeczki Ildikó (Miskolc)

„*Mi pedig az Úrnak dicsőségét mindnyájan szemtől szemben szemlélvén ugyanazon ábrázatra elváltozunk, dicsőségről dicsőségre, úgy, mint az Úrnak Lelkétől.*” (2Kor 3,18)

GYÜLEKEZETI ÉLET

A keszhelyi gyülekezet felújítása

Kedves Testvérek! Örömmel tudósítok mindenkit arról, hogy keszhelyi gyülekezetünk vendégfogadásra szánt melléképületeit hatalmas összefogással sikerült felújítanunk. Még tartanak ugyan a munkafolyamatok (különböző helyeken a visszafalazások, burkolás, glettelés, festés), de a három egybefüggő épület teljes tetőszerkezetét le tudtuk cserélni egy nagyobb kalákamunka során. A munkálatok jelentősebb részét Balogh Gábor szervezésével Ócsai Imre és Cziriak János testvérünk végezte el heteken át, de mindenholnan érkeztek folyamatosan segítség, mind a keszhelyi, mind a siófoki gyülekezet tagjai részt vettek valamilyen módon a felújításokban, a munkálatokban. Makóról és Veszprémből is érkezett további segítség, amikor a nagy tetőcsere lezajlott. E komoly összefogás eredményeként valóságosan megújulhatott kis közösségünk. A közös munka legjobb része, mondhatni, az volt, hogy együtt munkálkodhattunk testvéreinkkel, ami mélyítette az egymással való kapcsolatainkat.

Isten kegyelmeként éltük meg azt is, hogy amikor a nagy tetőcsere volt, és amikor a legtöbb segítség érkezett, szép idő volt egész nap, így még nagyobb volt az öröm, hogy be is tudtuk fejezni a munka ezen szakaszát. Az utána következő na-

pokban aztán végig szakadt az eső, majdnem egy héten keresztül.

Bízunk benne, hogy tavasztól őszi üdülési célra újra ki tudjuk adni testvéreknek – immár szép, felújított, modernizált formában – ezeket a melléképületeket. Természetesen sok feladat és munka van még hátra addig, de hálásak vagyunk Istennek azért, hogy mindez idáig is megvalósulhatott. Nemcsak kívülről, hanem belülről is fel lett újítva mind a három melléképület.

Külön köszönetet szeretnénk mondani ezúton is minden testvérnek, aki idejét, energiáját és pénzét nem sajnálva, önként hozzájárult ahhoz, hogy ez a munka ilyen módon megvalósulhatott.

A legnagyobb öröm a külső megújulás mellett mégis az, hogy ennek az évnek a második felében a közösségünk is bővült – három új testvérünk kötött szövetséget az Úrral, és megpecsételte ezt a döntését a keresztség által. „Hálát adok néked, én Uram, a népek között, és zengedezek néked a nemzetek között. Mert nagy az egekig a te kegyelmed, és a felhőkig a te hűséged.” (Zsolt 57,10–11)

Kolozsi Márk

A BIK KIADÓ KÖNYVAJÁNLATA

KEDVEZMÉNYES KÖNYVVÁSÁR

2024. november 15. és 2024. december 20. között!

A Bibliaiskolák Közössége idén lett 35 éves,
ezért az idei év végi könyvvásár során

→ **35 napon keresztül**

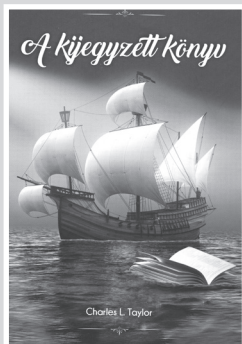
→ **35 kiadványunkat**

→ **35 százalék kedvezménnyel** kínáljuk!

Rendelés:

a www.bikkiado.hu
honlapon

Egyéb elérhetőségeink:
megrendeles@bikkiado.hu
tel. 06-20/379-6020

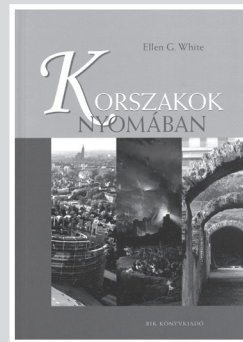

A KIJEGYZETT KÖNYV

Charles L. Taylor klasszikus műve egy elgondolkodtató történetbe ágyazott szülő-gyermek kapcsolaton keresztül beszél bibliai alapelvekről, megtérésről, lelki küzdelmekről. A könyv most egy testvéri támogatásnak köszönhetően igen kedvezményes áron szerzhető be gyülekezeteink számára. – 500 Ft

KORSZAKOK NYOMÁBAN

Ellen White műve 1911-ben megjelent változatának második kiadását a White-alapba befolyt testvéri adományokból jelentettük meg idén ősszel. A szép kivitelű és rendkívül fontos tartalmú kiadvány ennek köszönhetően kedvező áron szerzhető be, ára a gyülekezetek számára. – 2000 Ft

20 % KEDVEZMÉNY A HETEDIK KIADÓ KÖNYVEIRE

hetedik kiadó

A boszorkányok órája (Jó-e, ha a gyerek Harry Pottert olvas?) ■ 900 Ft

Hollywoodtól az óvodáig (Homoszexuális propaganda kontra vallásszabadság) ■ 800 Ft

Imádat Sátán trónjánál (Stephen Bohr) ■ 1600 Ft

Tündöklő vétekről és az átokká lett Krisztusról (Luther a Galata-leveletről) ■ 2360 Ft

A skóciai reformáció története (John Knox) ■ 2600 Ft

Testvérünk lett (Jean Zürcher) ■ 3600 Ft

Kőbe vagy szívbe? (Skip MacCarty) ■ 2800 Ft

Ifjúsági tábor Háromhután

Kedves Testvérek, Olvasók! Örömmel és háladással a szívemben szeretnék beszámolni Nektek az idén megszervezett és augusztusban megtartott nyári ifjúsági táborunkról.

A Zemplénben, a hegyek között, egy kicsi faluban, Háromhután élvezhettük egymás társaságát és Isten gondviselését. A falu polgármestere volt a szállás felelőse, aki nagyon sokat segített nekünk, és öröm volt megtapasztalni szolgálatkész, segítőkész lelkületét. A tábor ideje alatt 20-30 fő között mozgott a résztvevők száma, mert voltak, akik csak egy-két napra érkeztek. Célunk a baráti kapcsolatok és egymás mélyebb megismerése mellett az Istennel való kapcsolat mélyítése volt. Megismerhettük adventúttörőink életét, mindennapjaikat és küzdelmeiket, illetve szó esett arról is, hogyan léphetünk mi is a nyomdokaikba. A beszélgetések és az előadások között sokat túráztunk a környező hegyekben. Többek között megtekintettük a Súlyom-bércet, a regéci várat és a Kis-Királyos hegyet, ahol kétszer is megfordultunk. Ennél a kilátónál a naplemente szépségeiben gyönyörködve zártuk a szombatot, énekléssel és imával, ami

igazán felüdítő tapasztalat volt. A végére összetartó kis csapatként, családi légkörben búcsúztunk el egymástól. Táborozóink gondolataiból:

„Számomra nagyszerű alkalom volt egy ilyen közegben eltölteni egy hetet – mind a természet, mind a társaság tekintetében. Az ott lévő 20-25 főből, mondhatni, igazi keresztényi közösség formálódott, nem mondanám, hogy bármiféle klikkek lettek volna. Az adventúttörők történetei egészen elképesztő hozzáállást tükröztek Isten ügyéhez. Van mit tanulnunk tőlük, de az ígéret adott számunkra is...” (Séllei Gyula)

„A hely nagyon szép volt: a természet közelében, egy kis, elszigetelt falucskában, csörgedező patak mellett, egy olyan helyen, ahová bármikor szívesen visszamennék. De ez mind nem lett volna annyira élvezhető a csapat nélkül, akikkel ott voltunk. Reggeli áhítatokon együtt Istent dicsőíteni igazán felemelő volt. A programok és előadások színvonalasok voltak, sok érdeklődést és új információt nyújtottak. Az ételek ízletesek és finomak voltak, köszönjük a konyhásoknak fáradozásukat, szolgálatkészségüket. Kiemelten na-

gyon tetszett a sok túrázás, a dímbes-dombos helyi adottságok által nyújtott természeti élmény... Remélem, jövőre is találkozunk.” (Halász Márta)

„A háromhutai tábort abszolút pozitívan tudom értékelni. Nagyon felemelőek voltak a beszélgetések. Különösen fontosak és szükségesek a kötetlen beszélgetések, ahol bárki nyíltan elmondhatja az esetleges nehézségeit-küzelmeit mind a hétköznapokra, mind pedig a hitéletre vonatkozóan. Így tudjuk egymást építeni és elősegíteni a kölcsönös hitbeli fejlődést. A kirándulások a természet lágy ölén szintén nagyon fontosak, hogy kissé ki tudjunk zökkenni e rohanó világ forgatagából. Mindezeket a beszélgetéseket lehetne akár a természetben is tölteni, ahogy Jézus is tette.

A szakácsok és a szervezők munkáját pedig külön köszönjük. Érzékelhető volt, hogy szívüket-lelküket beletették ebbe az egész tábori rendezésbe!” (Kokas Isti)

Én magam pedig külön hálás vagyok a munkatársaimért is, akikkel mindent együtt terveztünk, szerveztünk, logisztikáztunk, s akikkel sok örömmünk volt mindebben. Mindenekfelett Istené a hála, hogy a sok táboroztatás fáradalmi ellenére is igazi felüdülésben lehetett részünk. „Te tanítasz engem az élet ösvényére, teljes öröm van tenálad; a te jobboldon gyönyörűségek vannak örökké.” (Zsolt 16,11)

Kolozsi Márk

„Földi javak” asztalunkon

A vácrátóti botanikus kertben

Idén tizenhatodik alkalommal rendezték meg a népszerű kézműves- és kistermelői vásárt a vácrátóti botanikus kertben. Mindig október első hétvégéjén kapnak ingyenes lehetőséget a kézművesek és a kistermelők, hogy „a föld javaival” fogadják a kert látogatóit. Ismeretterjesztő előadások, foglalkozások, szakvezetéses séták is igyekeznek az embereket a természet ismeretére és szeretetére tanítani. A kert szépsége, nyugalma jó hatással van a látogatókra, alkalmas a helyszín mélyebb beszélgetésekhez, könyvek vásárlásához is.

Mi a tizedik éve vagyunk jelen könyveinkkel a rendezvényen. Számunkra is felemelő élmény minden ott töltött óra. Tapasztaljuk, hogy a kert az eredeti és igazi otthonunk. Minden évben ezres létszámú a rendezvény látogatottsága, és az ország minden tájáról érkeznek látogatók. Nemcsak kézművestermékeket, terményeket vásárolnak, hanem szépen fogynak a könyveink is. Igaz, hogy itt is főképp az egészségügyi és a gyerekeknek szóló könyveket keresik, de mindig van bibliai témákra is igény.

Hogyan szereztünk tudomást erről a hozzáink közeli, de mégis számunkra nem ismert lehetőségről? Eleki Életmódközpontunkban járt a szomszéd faluból egy hölgy, aki tőlünk is vásárolt még könyvet, és ő hívta fel a figyelmünket erre a színvonalas rendezvényre. Bátorított, hogy helye van ott a mi irodalmunknak is. Így is lett. Hálával tekintünk vissza az elmúlt évekre, mindig áldott beszélgetések és sok vásárlás jellemezte az ottlétünket. Isten gondoskodott alkalmas időjárásról, ami vonzotta az embereket az arborétumba. Egyszer volt csak esős idő fél napig, ami meglátszott a látogatók létszámán és vásárlásán is.

Az idén mindvégig borús volt az időjárás, de egy csepp eső sem esett, s csak jöttek és jöttek az emberek az esős időszak utáni első száraz napokon. Idén új szervezője lett a rendezvénynek, aki

több kézművest és kistermelőt hívott, így mi kiszorultunk a többi árus közül. Teljesen külön, de a főbejárat közelében, közvetlenül a sétaút mellett kaptunk helyet. Nem lehetett nem észrevenni bennünket, a könyveket szeretők mind megálltak nálunk. Ez a „magányos” hely hozta a legtöbb vásárlót számunkra az elmúlt tíz év viszonylatában. Nagy örömünkre a *Jézus életét* és a *Krisztus példázatait* is választották a kínálatunkból, az eleki szakácskönyvből négy példány is elkelt. Eddig összesen közel 500 000 Ft értékben vásároltak könyveinkből Vácrátóton.

Itt ismerkedtünk és barátkoztunk meg Fráter Erzsébet biológus hölgygel is, aki könyvet írt a Biblia növényeiről. Több gyülekezetünkben is tartott már vetített képes előadást e témában. Erzsike érdekesítően és hittel szól, bevezeti hallgatóit „a Biblia világába”. A Szentírást nem ismerők kedvet kaphatnak a tanulmányozáshoz, a Biblia-olvasók pedig mélyebb összefüggéseket érthetnek meg általa.

Szeretettel ajánljuk, hogy aki teheti, látogasson el erre a rendezvényre, amelyet minden évben október első hétvégéjén tartanak meg. Az itt található növények sokfélesége és szépsége, a „földi javak” gazdagsága a Teremtő irántunk való jóságáról beszél.

Jóniné Kalcsó Zsuzsa

Egy kijózanító és megerősítő álom

Az Úrral szerzett tapasztalatom megosztását néhány zoltárvers felidézésével szeretném kezdeni: „Áldom az Urat minden időben, dicsérete mindig ajkamon van... Megkerestem az Urat, és meghallgatott engem, és minden félelmemből kimentett engem. Akik Őreá néznek, azok felvidulnak, és arcuk meg nem pirul. Ez a szegény kiáltott, és az Úr meghallgatta, és minden bajából kimentette őt. Az Úr angyala tábor jár az őt félők körül, és kiszabadítja őket. Érezzétek és lássátok meg, hogy jó az Úr! Boldog az az ember, aki Őbenne bízik.” (Zsolt 34,2.5–7)

Ritkán szoktam álmodni, és nem tulajdonítok semmi jelentőséget az álmoknak. Amiről most írok, azt viszont egyértelműen az Úr adta, hogy helyreállítson, és megerősítsen feladataim elvégzésére. Az álmot ez év márciusában kaptam, amikor egy eleki életmódtornus kezdőnapján a tanítványokhoz hasonlóan lelkileg nagyon megterhelődtem. Amikor királlyá akarták kiáltani Jézust a kenyérszaporítás után, és Ő ezt visszautasította, a tanítványok régóta dédelgetett reményei szertefoszlottak: „Elégedetlen szívvel hagyták el Jézust, mikor megparancsolta nekik, hogy evezzenek át a túlsó partra. Zúgolódtak Jézus ellen, amiért nem engedte, hogy királlyá kiáltsák ki... Gondolataik viharosak, észszerűtlenek voltak, és az Úr valami mást adott, ami befolyásolja lelküket, elfoglalja gondolataikat. Isten gyakran teszi ezt, amikor az emberek saját maguknak okoznak bajt és gondot... A tengeren heves vihar lepte meg őket, mely elfeledtette velük zúgolódásaikat, elégedetlenségüket. Rádöbentek gyámoltalanságukra, és vágyódtak Mesterük jelenlétére, aki nem feledkezett meg róluk. Amikor szívük megtört, szentségtelen becsapásuk lelohadt, és alázatosan imádkoztak, a segítség megérkezett.” (Ellen G. White: *Jézus élete*. Egy éj a tavon c. feje.)

Mindig szívesen, nagy örömmel megyünk az Eleki Életmódközpontba, és veszünk részt az ott

folyó munkákban, mivel azt látjuk, hogy az oda érkező beteg vendégek napról napra testileg-lelkileg megújulnak, vidámak, megelégedettek, és sokkal jobb eredményekkel távoznak, mint ahogy odaérkeztek.

Azon a márciusi turnuson szakácsként dolgoztam, és a kezdő áhítat után segítőimmal hozzáláttunk az aznapi ebéd elkészítéséhez. Lezajlott az ebédeltetés, közben már több beteg volt orvosi meghallgatáson, és kezelőik sorra leadták a konyhára az egész turnusra vonatkozóan az étrendjüket, a nekik rendelt kiegészítőkkal és a tiltott ételek listájával együtt. Az elmúlt években, amióta az életmódközpont működik, még soha nem volt olyan a betegek összetétele, hogy ennyiféle étel tiltólistán lett volna. Amikor áttekintettem és összesítettem az étrendet, azt láttam, hogy mindabban, amit ötven főre el kellett készíteni, mindenféle kívánalom szerepelt: normál, gluténmentes, olajmentes, cukormentes, és voltak olyanok, akik nem fogyaszthattak mézet, karobot, kókuszot, kölest, kesudiót, földimogyorót, fokhagymát, vöröshagymát, uborkát, banánt, almát. Voltak négylépcsős diétások, akiknek sok zöldsalátát és hüvelyeseket kellett készíteni. Voltak, akiknek elvitelre készítettünk ebédet. Volt egy vendég, akire sokkal jobban oda kellett figyelni, akinek a normál étrenden felül kellett még egyéb dolgokat biztosítani.

Csak az járt a gondolataimban mindezeket látva, hogy képtelen vagyok ezeknek az előírásoknak mind megfelelni, képtelen leszek ennyi mindenre odafigyelni ételkészítés közben. Eddig is voltak nehezebb turnusok, eszembe juthatott volna, hogy Isten mindig megsegített és adott bölcsességet, de most helyt adtam az aggodalomnak, és attól féltem, hogy ez nekem nem fog menni. Biztos, hogy szégyent vallok, és össze fogok zavarodni. Lelkileg nagyon megterhelődtem, de ezt még a férjemnek sem mertem elmondani, még a közös esti imádság előtt sem. Annyira féltem az előttem álló turnustól, hogy azt gondoltam, aludni sem fogok tudni azon az éjszakán.

De nem így történt. Ahogy lefeküdtem, mélyen el is aludtam, még álmodtam is. Azt álmodtam, hogy egy idegen helyen vagyok éjszaka, egyedül egy sötét alagútban. Félni kezdtem, mert azt láttam, hogy távolról közeledik egy magas férfi felém. Úgy gondoltam magamban, ha belém kötne, majd kedvesen leszerellem. Elmondom, hogy milyen hívő férjes asszony vagyok, és akkor biztos békén hagy. Elmentünk egymás mellett, nem kötött belém. Fellélegeztem.

A távolból azonban két sötét alak közeledett. Lehetett rajtuk látni, hogy gonosz szándékkal közelednek, és arra készülnek, hogy ártsanak nekem. Rám támadtak, én pedig kétségbeesésemben megrémülve kiáltottam: Uram! Ments meg! Olyan nagy volt a kiáltásom, hogy erre felébredtem. Hirtelen azt sem tudtam, hogy hol vagyok,

csak miután megtapogattam az ágyam melletti éjjeliszekrényt. Teljesen megnyugodtam: Eleken vagyok, s amit átéltem, az nem valóság, csupán egy szörnyű, rossz álomban volt részem. Megköszöntem az Úrnak, hogy felébresztett, és azt, hogy a konyhán dolgozhatok. Nem számít, bármilyen összetett és figyelmet igénylő a munkám, Ő eddig is velem volt, és most sem hagy magamra.

„Krisztus élete a kitartó tetterő példája volt, amelyet nem gyengített el a gyalázás, gúny, nélkülözés és viszontagságok... Olyan mértékben növekszik bátorságunk, állhatatosságunk, kitarításunk és lelki erőnk, amilyen mértékben megőrizzük jellemünk feddhetetlenségét a csüggesztő körülmények között.” (*Az én életem ma*, 298. o.)

Hamarosan újból elaludtam. Reggel pedig, mielőtt az ébresztőóra megszólalt volna, frissen, pihenten ébredtem. Nem nyugtalanított már semmi, és nem volt bennem félelem. Rábíztam magam Istenre, azzal a hittel, hogy Ő felettébb megáld, mint kérni mernénk vagy elgondolnánk. Saját magam is csodálkoztam azon, hogy miként tudok nyugodt és higgadt lenni, nem zavartak az újabb bejegyzések sem, amit az aznap megvizsgált betegekkel kapcsolatban írtak a kezelők az étrendjükhöz. Békesség és a szolgálat öröme volt a szívemben, és ez a turnus végéig megmaradt.

„Bármi legyen aggodalmad és próbád, tárd az Úr elé az ügyedet. Lelkedet megerősíti, hogy kitarthass. Az Út megnyílik előtted, hogy kimenekülj a zűrzavarból és a nehézségekből. Minél gyámoltalanabbnak és gyengébbnek ismered magadat, annál erősebb leszel az Ő erejében.” (*Az én életem ma*, 299. o.)

Ezt a tapasztalatomat azok épülésére írtam meg, akik hozzám hasonlóan feladataik nehézségére tekintenek, és rövid időre megfélekednek arról, hogy mellettük egy mindenható, mindent tudó és mindenütt jelenvaló, hatalmas mennyei Atya áll, akire minden pillanatban számíthatnak. Mondják ezt a zsoltáríróval: „*Ha félnem kellene is, én bízom tebenned.*” (Zsolt 56,4)

Bakó Gyöngyi

Az egészségnél is fontosabb kincs

„Csak egészség legyen! A legnagyobb kincs az egészség!” – szoktuk mondani. Sok esetben igaz ez a megállapítás, leginkább akkor, amikor a mérleg másik serpenyőjében olyan mulandó dolgok vannak, amelyek valódi értéke eltölpül amellett, hogy az ember jól érezze magát a bőrében és el tudja végezni teendőit. Nem véletlenül ígéri a Jóisten, hogy a mennyben nem lesz betegség. Van azonban valami, ami az egészségnél is fontosabb, ami a legnagyobb kincsünk: Isten gondviselő kegyelme és szeretete. Ez az, ami a legnagyobb nyomorúságban is erőt ad, megédesíti a szenvedést, és hálára készíti az embert. Így voltam ezzel én is.

A történet idén áprilisban kezdődött. Napok óta magas lázzal küzdöttem, de annyira szerettem volna segíteni diákjaimnak, hogy továbbra is bejártam tanítani az iskolába. Ráadásul a hét közepén, április 18-án, csütörtökön egy előadást kellett tartanom tanár kollégáimnak David Ojsztrahról, aki éppen ötven éve, 1974-ben hunyt el. Kétszer olvastam el hozzá egy 220 oldalas könyvet, 41 képet állítottam össze a prezentációhoz. Így, bár aznap reggel hétkor már 39,2 volt a lázam, úgy döntöttem, hogy megtartom beígért előadásomat, azután sietek haza pihenni. Vonós szakmai nap lévén eleve nem volt aznap tanítás. Nehezen tettem meg az iskoláig a tízperces sé tát is, szinte vonszoltam magam. Az előadás, hála a Jóistennek, nagyon jól sikerült, sok pozitív visszajelzést kaptam kollégáimtól. A hétvégi pihenés nagyon sokat segített, teljesen lement a lázam, így hétfőn ismét munkába álltam.

Kedden azonban már nem tudtam bemenni: többször hánytam, és ismét felment a lázam. Másnap végre rászántam magam, hogy elmenjek a háziorvoshoz, aki laborba küldött a szokásos vér- és vizeletvizsgálatra, hogy kiderítse, mi okozhatja a tüneteket, mivel amúgy semmim nem fáj. Az-

tán váratlanul felhívott, hogy a laborból riasztották: nagyon rossz a leletem, azonnal hívjak mentőt. Úgy is lett. Mentőautó vitt a váci Jávorszky Ödön Kórházba, ahol másfél óráig vizsgáltak. Tízpercenként mérték a vérnyomásomat, gépek ellenőrizték a szívemet, EKG-t is csináltak. Aztán továbbküldtek mentővel a budapesti Uzsoki Utcai Kórházba, ahol azonnal megműtöttek. Mint kiderült, egy babnyi vesekő szabadult ki a vesémből, és elzárta a húgyvezetékem. Egy hete pangott így a vesém a vizeletben, s közel volt a leálláshoz. Egy elvezetőcsövet helyeztek fel, ami kikerülve a követ szabad áramlást biztosított, így könnyítve a vesémen. Azt mondták, hogy extra magas a gyulladási értékem, emiatt életveszélyes állapotban vagyok, így csak hónapok múlva tudják műtétilag eltávolítani a követ, de előtte megpróbálkoznak egy kőzúzással, amivel szerencsés esetben megúszható a műtét. Őszintén szólva, jobban tartottam a kőzúzástól, mint a műtétől, mert utóbbi altatásban végzik, az előbbi nem. Akkor még nem tudtam, hogy a zúzás előtt kapok majd egy fájdalomcsillapító injekciót.

Többen voltunk berendelve zúzásra. Fegyelmezetten vártuk a bebocsátást a terembe, ahonnan elképesztően hangos, egyenletes kattogás zaja szűrődött ki. Próbáltam megsaccolni, mennyi ütés hallható percenként, majd leellenőriztem a mobilomon lévő metronómmal. Pontosan annyit mutatott, amennyire gondoltam. Amikor berendelték, és felfeküdtem a speciálisan kialakított ágyra, elmagyarázta az orvosom, hogy egyre erősebb ütésekert kapok. Ezek mértékét én szabom meg. A hármas és négyes erősségű még nem zúz, csak felkészíti a szervezetet a komolyabb ütésekre. A tizenegyes a legerősebb fokozat, amit vagy elérünk, vagy nem, ez tőlem függ. Egészen jól bírtam, s a végén bevállaltam. Azt mondták, aznap eddig még senki nem jutott el. Szerencsénk volt, mondta a gépkezelő asszisztens, mert pont aznap enyhült a hőség, és ez növelte a betegek fájdalomtűrő képességét, ami normál szinten 6-8-as erősségű kőzúzási szinten mozog.

A húszperces kezelés alatt „leszakadt az ég”, ahogy fogalmazott. A heves eső tovább hűtötte a levegőt. Az ablak nyitva volt. A kezelés amúgy is jó hangulatú volt, mert már az elején elmeséltem nekik, hogy unalmamban zenészként megsaccoltam az ütések jelző kopogás sebességét. 120-ra tippeltem, amit le is ellenőriztem, és pont annyi volt. Az asszisztens nem értette, mit jelent a 120-as tempó (percnyi ütésszám), és azt mondta: másodpercenként kettőt kattog a gép. Felvilágosítottam, hogy ez ugyanaz az érték. Ez nagyon megtetszett neki, s innét kezdve végig beszélgettünk. Sokkal elviselhetőbb volt így az egész procedura. Még erősebb ütések is elbírtam volna. Inkább kellemetlen volt, mint fájdalmas.

Pár nap múlva ellenőrizték a zúzás eredményét. Sajnos, a kő nem mozdult el, így maradt a műtét. Már előző nap be akart rendelni az orvos a kórházba. Nagyon kértem, hogy engedjen ki a próbára, mert kamarazenekarom csak hetente egyszer, mindig kedden este próbál, s én tartom a próbákat. Nagyon erélyesen rám szólt: meg ne próbáljak „kiszökni”, ha egyszer befeküdtem, nem hagyhatom el a kórházat. Nagyon bántott a dolog, mert fontos koncertekre készültünk. Látva csalódásomat, végül megenyhült: elég, ha másnap reggel hétre bemegyek, előkészítenek a műtétre, de akkor egy nappal tovább kell bent maradnom, mivel minden egyes műtéthez a megadott számú bent fekvéses napnak meg kell lennie, csak akkor térít nekik a biztosító. Nagyon megörültem, és természetesen belementem.

A műtét várakozáson felül jól sikerült. Előtte azt mondta az orvos, hogy először kiszedi a csövet, aztán szétzúzza a követ, ami valószínűleg károsítani fogja a vesét és a húgyvezetékét, ezért vissza kell tennie a csövet, amit majd egy későbbi időpontban, újabb műtéttel távolít el. Ehhez képest azzal fogadott, hogy minden rendben, kő és cső is kiszedve.

Nem értettem. Rákérdeztem, mire elmesélte, hogy ő is csodálkozott: miután eltávolította a csövet, és enyhe lézersugárral meglőtte a követ,

az hirtelen eltűnt. Mire a monitorra nézett, már nem volt sehol. Apró darabokra hullott szét, részben vissza a vesébe. Speciális fogóval egyenként szedte ki őket alul, így semmi vágást nem kellett ejtenie, és belül sem volt sérülés.

Ez kész isteni csoda volt a számomra. Aztán eszembe jutott, hogy egy Bécsben élő gyógyszerész testvérnőnk, Havasi Marika speciális veseteát küldött nekem, amit hónapokig szorgalmasan ittam nyírfalevélteával együtt, azok is besebíthettek. Lehet, hogy annyira be volt szorulva a kő, hogy magától nem tudott kijönni, még a zúzás után sem. Két nap múlva hazaengedtek, de sajnos, még aznap visszakerültem lázzal.

Nagyon rosszul voltam. Antibiotikumot írtak fel. Épp lejárt az egy hét, amikor két napra rá kezdődött a zenei táborunk Kőszegen. Félttem, hogyan fogom bírni, még nagyon le voltam gyengülve. Napi kilenc órát próbáltam a zenekarral. Fizikailag jól bírtam, de a tábor ideje alatt nem hagytam el a panziót. Az már nagyon megterhelő lett volna, még a séta is. Amikor megmutattam a leleteimet Horsley professzor úrnak, aki a kórusban énekelt, nagyon csodálkozott. Azt mondta: ez „halálos lelet”. Nyugdíjas körzeti orvosként ilyen magas gyulladási értéket (CRP) életében nem látott: 403 volt (a normális 5 alatt van). Őszintén csodálkozott, hogyan tudtam túlélni. Nyilván nem magamtól.

Annyira éreztem végig a Jóisten segítségét, annak ellenére is, hogy balga módon sokáig nem vettem komolyan szervezetem jelzéseit. Az orvosok hozzáállása, kezdve a háziorvosomtól a laboron át a két kórházig maximálisan pozitív volt, amiért egyenként valamennyiüknek nagyon hálás vagyok. Áldja meg őket a Jóisten gazdagon áldozatkész munkájukért, hiszen megmentették az életemet!

A legnagyobb hála és köszönet azonban a Jóistent illeti, aki beleengedett ugyan ebbe a szorult helyzetbe, de sok erőt adott, és kimentett belőle. Soli Deo Gloria!

Tóth Judit

„Minden félelmemből kimentett engem”

(Zsolt 34,5)

Tapasztalatomat azok fogják megérteni, akik tudják, mit jelent sokféle, többnyire alaptalan szorongással küzdeni.

Jó pár évvel ezelőtt történt, amit elmondok, de ma is elevenen él emlékezetemben mint gyógyulásom történetének az egyik emlékezetes állomása. Busszal utaztam Mohácsról Pécsre, ez körülbelül egyórás út. A mellettem levő ülésre leült egy ember, akitől valami megmagyarázhatatlan okból nagyon ódzkodtam. Korábban az ilyen esetknél mindig kimondhatatlanul rossz érzésem támadt. Most azonban nem pattantam fel a helyemről ijedten, hanem teljesen nyugodt maradtam, miután mellém ült. Egyáltalán nem táma-

dott meg az a rossz érzés, ami az ilyen szituációkban kerülgetni szokott. Ehelyett szinte már jó érzés uralkodott bennem. Az egész út alatt nagyon, de nagyon éreztem Isten jelenlétét. Tudtam, hogy a nyugalmam tőle jön, ő nem engedi, hogy megszálljon az a bizonyos rossz érzés. Az egyórás út alatt többször is előfordult, hogy a Kísértő közeledését is éreztem, el akart távolítani az Úrtól. De annál jobban fohászkoztam Istenhez, és kértem, hogy maradjon velem, tartsa fenn ezt a számomra érthetetlen csodát, hogy mindennemű rossz érzés nélkül éltem át ezt a szituációt.

A barátnőm, akihez mentem, látta rajtam, hogy valami történt. Azt hitte, hogy valami baj lehetett az úton, és kérdezte, hogy tudna-e segíteni. Ekkor elmagyaráztam neki, hogy pont az ellenkezője történt annak, amit vártam, és hogy hatalmas csoda történt velem. Mondtam neki, hogy nem is tudom, hogyan képes Isten ekkora változást előidézni az emberben. Nem az ő hatalmában kételkedtem, sokkal inkább magamat ismerve csodálkoztam ezen a tapasztalaton. Nagyon boldog voltam, és nem is tudtam eléggé hálásnak lenni érte Istennek.

Azóta már nagyon sok tapasztalatot szereztem Vele, de ez az eset felettébb emlékezetes. Csak saját magamat nem értem, hogy miért félek még mindig olykor bizonyos helyzetekben, amikor támaszkodhatnék az Úrra – ilyenkor is teljesen rá kellene bíznom magam. Remélem, hogy egészen meg fog szabadítani megkötöttségeimből. Szeretnék egy akaratra jutni Vele, hogy ezt valóban megtehesse. Szeretnék mindig vele járni, hogy ezáltal félelem nélküli, boldog, teljes életet élhessek.

Péter Diána

A black and white photograph showing several ants working together to carry a large, white, fluffy object, possibly a piece of cotton or wool, across a surface. The ants are positioned around the object, with some appearing to be pulling or pushing it. The background is blurred, focusing attention on the ants and their task.

„A HANGYA ÚTJA”

(Példabeszédek könyve 6,6–8)

Kedves Gyerekek! A hangyákat, ezeket a kis állatokat talán észre sem veszitek, pedig mindennap látjátok, ahogy körülöttünk serénykednek. Meglepő, hogy még a Biblia is megemlíti őket. Felhívja rá a figyelmünket, hogy tanulhatunk tőlük!

Úgy tűnik, Salamon elég jól értette „az állatok nyelvét”. Példabeszédek könyvében megörökített mondása szerint így hívja fel a figyelmünket a hangyákra: „*Eredj a hangyához, te rest, nézd meg az ő útjait, és légy bölcs! Akinek nincs vezére, igazgatója vagy ura. Nyárban szerzi meg az ő kenyérért, aratáskor gyűjti eledelét.*” (Példabeszédek könyve 6,6–8)

Egészen kicsi lányként nem ismertem még ezt az ígét, sőt arra sem emlékszem, hogy hosszasan nézegettem volna ezeket a kis állatokat, de az idősebbek elmondása szerint sokat néztem a hangyákat. Olyannyira, hogy egy idős néni elnevezett Hangyának. Míg ő élt, rajtam is maradt ez a név. Csak néhányan tudtunk erről, nem volt ez annyira ismerős mások számára. Nagyon szeretett engem ez az istenfélő, kedves néni, és én is őt.

A hangyák kiszolgáltattak, parányi kis állatok, könnyen eltaposuk őket. De az a rend, ahogyan tevékenykednek, a szorgalmuk, kitartásuk, együttműködésük feltűnt nekem, és ezért érdeklődve nézegettem őket. Arra viszont emlékszem,

hogy – főleg az általános iskolai éveim alatt – nagyon szorgalmas és céltudatos lány voltam. Jó visszaemlékezni arra a gyerekkori rendezettségre, céltudatosságra, együttműködésre, vidámságra. Egy kicsit mosolygok most azon a gondolaton, hogy vajon lehetett-e ebben valami jó példa számomra, ahogy néztem az ő útjukat, és rám ragadt valami a szorgalmukból és a bölcsességükből? Időt szántam talán az elmélyült gondolkodásra? Valószínűleg sokat tanultam ebből!

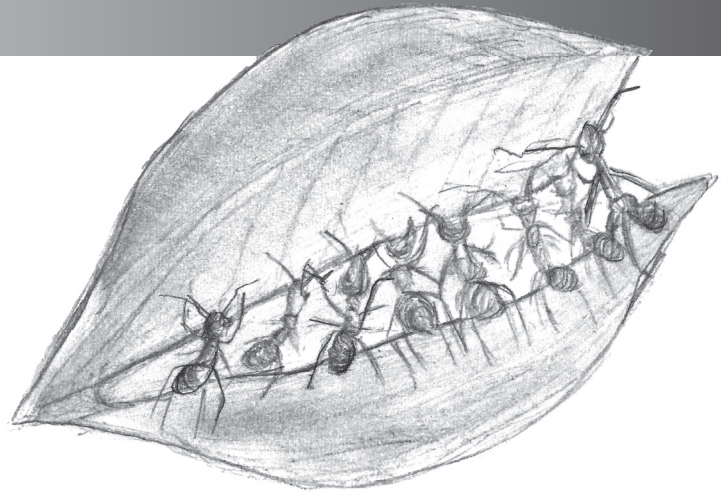
Most nem fogok hosszasan írni róluk, inkább azt foglalom össze, hogy milyen „az ő útjuk”, mit tanulhatunk ezektől a parányi élőlényektől. Általánosságban írok a hangyákról, ugyanis elég sok hangyafaj létezik, más-más jellegzetességekkel.

– Kolóniákban élnek, *egységben tevékenykednek*. Nagyon szépen építik fel a közösségi életüket.

Kitűnő a munkamegosztásuk, akárcsak egy katonai egységé. Ahhoz, hogy a szükséges feladatokat elvégezzék, egymás segítségére vannak utalva. Láttátok már azt, hogyan hidalnak át nagy „szakadékokat”, távolságokat? Egymásba kapaszkodva, hidat alkotnak magukból! Minden hangyának megvan a maga feladata: például az élelemgyűjtés, a fészeképítés stb., valami, ami a közösség javát szolgálja.

A fészkek például fontosak a kolónia védelme szempontjából. Élőhelyüktől függően különböző helyekre építik fészkeiket: föld alatti járatokba, faüregekbe vagy éppen levélkupacokba. Például a levélfészkek készítésekor nagyon jól összeszövik a levélszéleket, így stabil, jó kis „házat” hoznak létre. A fákon így az esőtől, a vihartól is védve vannak. A vörös szövőhangyák úgy készítik a levélfészket a lárváknak, hogy közben már a lárvák is kiveszi részét a fészkepítésből. A leveleket szorosán egymáshoz húzzák, majd a lárvák segítségével összefogják a végeket, egymáshoz „varrják” azokat a lárvák által termelt selyemszálakkal. A dolgozók a lárvákat fejjel lefelé a levélre helyezik, az ivadékok egy fonalcseppet bocsátanak ki magukból. A csápjukkal tovább ösztözzik őket, ennek hatására azok folyamatos fonaltermelésbe kezdenek. Nagyon *jól együttműködnek*. Minden hangya a saját képességeinek megfelelően hozzájárul a kolónia jólétéhez.

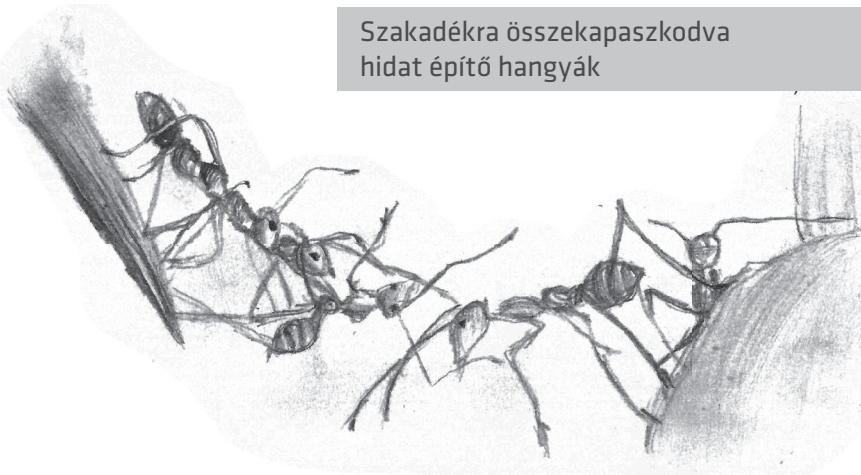
Bár parányiak, mégis *erősek, kitartóak és fegyelmezettek*. Saját testsúlyuk többszörösét képesek elcipelni. Leveleket, fatörmelékeket hurcolnak. Kitartóan dolgoznak az élelem begyűjtéséért. Valóban „nyárban szerzik be a kenyérüket”, a legalkalmasabb időben. Még a mesében is megjelenik az a kép, hogy míg nyáron a tücsök hegedül, a gondos hangya már előkészül a télre. Ha akadályokba ütköznek, újra próbálkoznak, alternatív útvonalakat keresnek. Fegyelmezetten tevékenykednek.

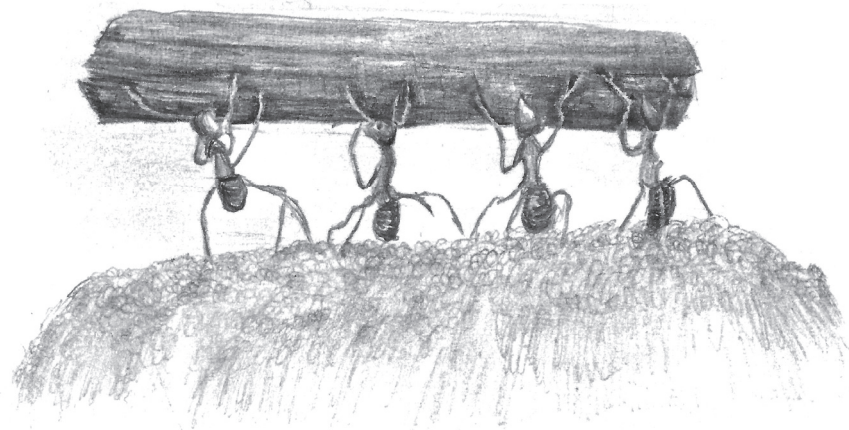
Szövőhangyák munka közben

Rendkívül jól kommunikálnak. Csápjaikkal szag- és ízmolekulákat ismernek fel. Például a táplálékhoz vezető útvonalat úgy jelölik meg, hogy bizonyos távolságonként jellegzetes illatanyagot bocsátanak ki a potrohukból. Képesek ételmet kérni és táplálékcserét javasolni. Felismerik a veszélyt jelentő szagmintákat. Ha egy hangyát például eltaposunk, riasztóként működő szagot ereszt ki magából. A feromonokkal (vegyi anyagok), amit kibocsátanak magukból, nemcsak önmaguk életét szabályozzák, hanem a kártevőket is elriasztják maguktól. Védik a területüket. Egyes fajok csápjának végén a hő, illetve a szén-dioxidot érzékelő idegvégződések is vannak. Gyorsan és pontosan reagálnak. A hatékony és világos kommunikáció kulcsfontosságú a közösségük szempontjából.

Rugalmasságuk és alkalmazkodásuk is példaértékű. Gyorsan alkalmazkodnak a környezeti változásokhoz, nagyon jól kezelik a váratlan helyzeteket. Például, ha a fészkeiket fenyegeti valami, gyorsan új helyet keresnek, és újrakezdi a munkát, átszervezik az életüket. Bármilyen környezetben megkeresik a számukra hasznos élelmiszerforrásokat, nem válogatósak.

Szakadékra összekapaszkodva hidat építő hangyák

Bal oldali rajz: szorgalmas hangyák terhet cipelnek. Fenti rajz: levélvágó hangya

Környezetükkel is együttműködnek. Sok hasznos dolgot tesznek: levegőztetik a talajt, eloszlatják a magokat. Az erdőben lebontják a leveleket, a kivágott fákat. Egyes hangyafajok akár termesztői is lehetnek bizonyos gombafajoknak. Dél-Amerikában élnek gombákat tenyésztő levélvágó hangyák, amelyek alakjuknál fogva szakosodtak egy-egy tevékenységre: a levelek lenyírására, a leveldarabok beszállítására, az útvonalak védelmére, a gombakert gondozására, a lárvák gondozására, a „szeméttelen” végzett munkákra. Elvezetik azt a sok szén-dioxidot, ami több méter mélyen kialakított gombakertjeikben fejlődik. Másrészt egyes hangyafajok képesek olyan vegyületeket is előállítani, amelyek gátolják a káros baktériumok és gombák növekedését. Így nemcsak a kolóniájukat védik meg a kórokozótól, hanem a környezetüket is.

Láthatjátok, hogy a kis hangyáknak nagyon sok pozitív tulajdonságuk van: kiváló az együttműködésük és a csapatmunkájuk, kitartóak, fegyelmezettek, szorgalmasak, hatékonyan kommunikálnak egymással, előrelátóak, tervszerűen dolgoznak, a megfelelő időben végzik munkájukat, gondoskodnak saját szükségleteikről, alkalmazkodóak és néhány tevékenységükkel a környezetükre is jó hatással vannak. Apró, de nagyon szervezett, erős közösségi lények. Kívülről nem igazgatják őket, mégis nagy összehangoltság tapasztalható náluk. Elgondolkodtató, hogyan lehetséges ez!

A kis hangyák élete üzenet lehet számunkra is sok mindenben a mindennapi életünk során!

Megléc Mária

Kürtszó – Negyedévenkénti gyülekezeti folyóirat

A Keresztény Advent Közösség megbízásából kiadja a Bibliaiskolák Közössége
Felelős kiadó: a Keresztény Advent Közösség elnöke, valamint a Bibliaiskolák Közössége elnöke
Szerkesztőbizottság: Buda Júlia, Fodor Albert, Udvarhelyi Valéria, Vankó Zsuzsa
Elérhetőségeink: www.kerak.hu/dokumentumtar; e-mail: kurtszo@kurtszo.hu
A kiadó elérhetőségei: 1181 Budapest, Reviczky Gy. u. 46.
Tel. 06-1/267-3947, 06-20/379-6020; www.bikkiado.hu; e-mail: info@bikkiado.hu

ISSN 2732-0499

